

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / september-oktober 2013

Christenen vormen voor morgen

© Sint-Jan Berchmanscollege

GODSDIENSTLEERKRACHT
IN HET LAGER ONDERWIJS

OP INLEEFREIS

GODSDIENST
BIJ KLEUTERS

DIALOGOOSCHOOL

Relevant - Nummer 05
TWEEMAANDELIJKS
September-oktober 2013
Afgiftekantoor Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

Zoals de rivier Gave de Pau keert in Lourdes, maken mensen in Lourdes een keerpunt mee in hun leven en in hun ziekte. Dat zei Mgr. Bonny aan de pelgrims die in juli met de Diocesane Bedevaart naar Lourdes reisden. Zoals steeds legden vrijwilligers de zieke bedevaarders en pelgrims met een beperking in de watten. Dit jaar was er een ruime delegatie misdienaars vanuit de misdienaarwerking in ons bisdom present.

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Dialogschool	4
Godsdienst aan kleuters	10
Op inleefreis naar Bangladesh	12
Godsdienst in de lerarenopleiding	14
Een schat aan informatie	16
Antwerpen, stad van... ..	17
Groep in de kijker: De kleine Franciscus	18
Estafette: Spic en Span op school	19
De kiosk	20
Vorming	22
Doorkijk	23
Jongerenkatern	24
Was u erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofredactie: Ilse Van Halst
Redactieraad: Dries de Bakker, Johan Govaerts, Jan Kint, Olivier Lins, Rita Peeters, Kristin De Raeymaecker, Lea Verstricht, Hilde Wellfens

Redactie en abonnementen: Relevant, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – Relevant met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Frank Bahmüller

DE SPRONG WAGEN

Er is geen beter moment om het zesde hoofdstuk *Opvoeding en onderwijs* van onze visietekst uit te diepen dan september, wanneer klein en groot terugkeren naar de schoolbanken. Een nieuw schooljaar betekent een nieuw avontuur voor vele leerlingen, maar ook voor al wie op een

of andere manier in het onderwijs actief is. Ons bisdom kiest bewust voor het model van de dialogschool. In onze gedi- versifieerde samenleving vandaag 'eigenheid' en 'openheid' nastreven is geen sinecure. Toch wagen onze katholieke scholen de sprong.

Ons bisdom blijft de koers van de dialogschool varen. Hoe kunnen we in onze scholen en scholengemeenschappen zichtbaar aanwezig zijn en kleur bekennen als christen, ook al vervreemt het publiek daarvan? Hoe getuigen van ons geloof met respect voor anders- of niet-gelovigen in ons midden? Hoe geven we kinderen tools in handen om hen van jongs af aan gevoelig te maken en te leren omgaan met de diepere vragen van het leven, om oog te hebben voor het verschil waar het in het evangelie om gaat, om de blik op de ander en de Ander te richten? Hoe leiden we leerkrachten daartoe op? Hoe kan een scholengemeenschap ook kerkgemeenschap worden? Hoe smeden vrijwilligers een onmisbare band tussen een school en de gemeenschap waarin deze verankerd is? Hoe kunnen jongeren op een andere manier school maken?

Relevant laat in dit nummer tal van mensen uit het veld aan het woord. Mensen die elke dag het beste van zichzelf geven om jonge mensen te vormen. Mensen die elke dag opnieuw de sprong wagen. Spring jij mee?

Ilse Van Halst

Foto cover: Deze leerlingen van het Sint-Jan Berchmanscollege zijn niet bang om de sprong te wagen. De katholieke scholen van ons bisdom evenmin. Ze trekken de kaart van de dialogschool.

MEESTER ZONDER SMARTBOARD

Waar en hoe draagt onze christelijke gemeenschap bij tot het 'algemeen welzijn'? Misschien wel het eerst en het meest in haar netwerk van katholieke scholen. De kerkgemeenschap zette sterk in op de democratisering van het onderwijs. Geen dorp of parochie mocht zonder kleuter- en basisschool blijven, geen provinciestad zonder middelbaar onderwijs, geen regio zonder bijzonder en hoger onderwijs. Religieuze congregaties en parochies namen daarbij het voortouw.

"Ik kom uit een arbeidersgezin", vertrouwde een vooraanstaand politicus me onlangs toe. "Zonder de nabijheid en de kwaliteit van het katholiek onderwijs zou ik nooit de vormingskansen hebben gehad, die ik heb gekregen." Ongetwijfeld kunnen velen het hem nazeggen.

Het katholiek onderwijs gelooft in de eigenheid van zijn pedagogisch project. Opvoeding en onderwijs zijn immers geen neutrale of technische bezigheden. Kinderen en jongeren leren op school niet enkel doen en denken, ze leren er ook leven en samenleven. Vanuit een christelijk mens- en wereldbeeld wil het katholiek onderwijs tot dat integrale leerproces bijdragen.

Tegelijk staan katholieke scholen niet op een eiland. Ze staan midden in onze pluriforme en

"Kinderen en jongeren leren op school niet enkel doen en denken, ze leren er ook leven en samenleven."

multiculturele samenleving. Daarom kiezen we voor het profiel van de dialoogschool: een school die vanuit haar christelijke eigenheid openstaat voor dialoog en samenwerking met al wie zich in haar pedagogisch project herkent.

In ons land bieden alle onderwijsnetten het vak godsdienst aan. Elke schooldag geven een paar duizend leerkrachten in ons bisdom godsdienstles, in alle netten en in alle types van onderwijs. Van deze leerkrachten wordt veel gevraagd, soms te veel. Ze zijn zowat de enigen die vandaag met kinderen en jongeren een constructief gesprek kunnen aangaan over Bijbel, geloof en Kerk. Zowel vanuit de kerkgemeenschap als vanuit het onderwijs verdient hun inbreng alle steun en bemoediging.

Een school zweeft niet in de lucht. Ze wordt omringd en gedragen door een netwerk van medewerkers, zowel professionele als vrijwillige. Een bijzonder woord van dank verdienen de vrijwillige medewerkers: leden van schoolbesturen, leden van vzw's voor schoolgebouwen, vriendenkringen die jaarlijkse evenementen ter ondersteuning van hun school organiseren, leesmoeders, vrijwilligers die voor en na school kinderen opvangen, toezicht houden in de refter of de middagbewaking op zich nemen, handige Harry's die allerlei klusjes opknappen en zoveel andere vrijwilligers die her en der op school een handje toesteken. Deze verbinding tussen school en samenleving is kostbaar. Ze staat mee borg voor de vrije schoolkeuze die de grondwet garandeert en waarop ook het katholieke onderwijsnet steunt.

De leerlingen noemden Jezus hun 'meester'. Al zaten zij niet bij hem in de klas, toch hadden zij van hem alles te leren. Hij gebruikte geen bord of schrift, geen pen of papier, geen whiteboard

of smartboard. Met eenvoudige verhalen en gebaren legde hij uit waar het op aankwam. En bovenal leefde hij het zelf voor: hoe je van God kunt houden en van je naaste als van jezelf. Hij ging net lang genoeg met hen mee tot zij na Pasen en Pinksteren zelf deze weg konden voortzetten. Zover willen wij ook met kinderen en jongeren meegaan: tot zij hun weg als mens en hopelijk ook als christen zelf kunnen aanvatten.

+ Johan Bonny

Ze werden priester in de "zomer van de triomfantelijke Kerk", maar maken vandaag deel uit van een kleinere keuzekerk, "dicht bij de ervaring zoals de eerste apostelen het moeten hebben beleefd". Zo omschreef Mgr. Johan Bonny de priesters die op 28 juni, op de vooravond van het feest van Petrus en Paulus, in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen verzamelden om samen met hem dank te zeggen voor hun gouden priesterjubileum. De aanwezige jubilarissen: Marcel Daems, Walter D'Hauwe, Juul Geerts, Marc Ickx, Jef Mampuyts, Jan Mertens, Lodewijk Peeters en Cis Schrooyen. (FC)

CHRISTENEN VORMEN VOOR MORGEN

IN DIALOOG

HET BISDOM ANTWERPEN WIL IN ZIJN SCHOLEN KINDEREN EN JONGEREN OPVOEDEN IN EEN CHRISTELIJKE GEEST EN MET EEN CHRISTELIJKE LEVENSTIJL VOOR OGEN. DAARBIJ TREKT HET DE KAART VAN DE DIALOOGSCHOOL. WAT BETEKENT DAT? WELKE ZIJN DE GEVOLGEN VAN DEZE KEUZE VOOR DE INSTELLINGEN, DE LEERKRACHTEN EN DE LEERLINGEN? WELKE UITDAGINGEN EN PROBLEMEN BRENGT ZE MET ZICH MEE?

WAAR STAAN WE VOOR?

Zoals de andere onderwijsnetten wil ook het katholiek onderwijs kinderen en jongeren waarden helpen ontdekken. Voor een katholieke school is de Bijbels-christelijke traditie met Jezus als brandpunt de hoeksteen van haar project. Vanuit dit uitgangspunt gelooft de katholieke school een waardevolle bijdrage te kunnen leveren aan de menswording van de haar toevertrouwde leerlingen en de wijze waarop zij in de samenleving zullen functioneren. Ons bisdom kiest daarbij bewust voor het model van de dialoogschool.

Dis Van Berckelaer, bisschoppelijk gedelegeerde voor het onderwijs

Met vereende krachten geraak je verder.

In elke katholieke school is het opvoedingsproject de vrucht van de manier waarop die school de Bijbels-christelijke traditie begrijpt in de maatschappelijke context van vandaag. Omdat de realiteit waarin we leven voortdurend verandert en steeds nieuwe maatschappelijke uitdagingen met zich meebrengt, moeten scholen hun pedagogisch project geregeld herschrijven. Daartoe moet een school in de spanning durven staan tussen dagelijks leven en katholieke inspiratie. Een aantal bouwstenen van het katholieke geloof komen dan uitdrukkelijk in het vizier: schepping en meesterschap, de hele mens als uniek kind naar het beeld van God, verbondenheid in gemeenschap, eindigheid en recht op falen, lijden en solidariteit, gerechtigheid en voorkeursoptie voor de armen. Het is de maatschappelijke plicht van onze scholen om deze onderwerpen ter sprake te brengen.

Hoe bouw je vandaag aan die katholieke school?

Een school vult haar pedagogisch project in te midden van een wereld van verschil. Zowel voor als achter de schoolbanken vind je de pluraliteit van onze samenleving terug. Het spanningsveld tussen jezelf blijven en de andere respecteren in zijn eigenheid is een wordingsproces waarvan de uitkomst niet te voorspellen valt. Gestuwd door het verschil, zijn onze scholen bereid om met al hun partners in gesprek te gaan. Zo laten ze te midden van de veelheid hun christelijke identiteit klinken. Niemand is verplicht om

katholiek te zijn. Tegelijkertijd kan niemand de katholieke identiteit eigenzinnig opeisen of naar willekeur invullen. De pedagogische grondhouding die onze scholen nastreven is de gastvrijheid. Gastvrij zijn betekent dat je de ander ruimte geeft, zonder hem of haar te kneden naar jouw beeld, maar ook zonder hem of haar blindelings te omarmen. Het betekent dat je de ander appelleert om te groeien en hem of haar de ruimte gunt waarin veranderingen mogen en kunnen plaatsvinden. Tegelijk betekent echte gastvrijheid: jezelf laten zien en van je identiteit getuigen, je niet wegsteken achter neutraliteit maar

© Sint-Jan Berchmanscollege

© Paul Hermans

© Paul Hermans

duidelijk inzicht geven in je ideeën, meningen en manier van leven.

In de visietekst *Een houtskoolvuur met vis erop en brood* bevestigt en versterkt onze bisschop de keuze voor de grondhouding van een dialogeschool. We streven zowel een klare 'eigenheid' als een brede 'openheid' na. We willen niet uitmonden in afgrenzing of uitsluiting, maar ook niet in kleurloze neutraliteit. De school heeft een hefboomfunctie bij de vorming van christenen voor morgen. In hoofdstuk zes *Opvoeding en onderwijs* wordt deze opdracht geconcretiseerd in acht werkpaden.

“ ***De school heeft een hefboomfunctie bij de vorming van christenen voor morgen.*** ”

In het verleden konden we ervan uitgaan dat een breed gedragen katholiek referentiekader voldoende houvast bood. Nu dit referentiekader niet meer zo vanzelfsprekend is, staan onze scholen voor de uitdaging om de inspiratie opnieuw te zoeken en te ontdekken. Daarvoor is er nood aan vorming en ondersteuning van alle schoolbetrokkenen, maar vooral de identiteit van de leerkracht speelt daarin een belangrijke rol. Die wordt bepaald door de driehoeksverhouding tussen zijn of haar persoonlijke, professionele en institutionele identiteit. Eerst en vooral kleuren alle levenservaringen die een leerkracht doormaakt, zijn of haar identiteit. Ten tweede mag je van een leerkracht in een katholieke school een grote professionaliteit verwachten. Hij of zij moet een goede leerkracht zijn. De derde pool van de identiteit is het schooleigen opvoedingsproject met zijn eigen accenten.

Hoe geloof verkondigen op school?

Een school die in de verf zet wat ze doet, maar vooral ook waarom ze dat doet, geeft aan wat haar levensbeschouwelijk project is. Dit realiseert zij in het engagement van een hele groep mensen. Geloofsverkondiging is bijgevolg niet alleen de verantwoordelijkheid van de godsdienstleerkrachten. Natuurlijk is de rol van deze laatste cruciaal. Godsdienstleerkrachten zetten vandaag vol in op levensbeschouwelijke groei van leerlingen. Hun werk wordt te weinig gewaardeerd. Daarom hecht onze bisschop veel belang aan zijn maandelijkse schoolbezoeken. Met een ontmoeting met directie en leerkrachten bij de koffie geeft Mgr. Bonny aan dat hij de inzet van de school sterk ondersteunt. In diverse gesprekken met leerlingen getuigt onze bisschop van zijn geloof in God en in de mens. Daarbij gaat hij geen enkele vraag van de kinderen en jongeren uit de weg. Het zijn mooie momenten die alle aanwezigen stof tot nadenken geven. Het afsluitende lunchgesprek met de godsdienstleerkrachten wil bemoedigen en inspiratie geven om verder te werken.

De plaats van rituelen blijft belangrijk in onze scholen. Deze ervaringsdimensie van het geloof vindt in scholen een eigen insteek door middel van gebed en viering. Het is belangrijk om de symboliek van rituelen te vertalen naar de beleving van vandaag om op die manier de waarde van de traditie en het ritueel in ere te houden. Momenteel werken we aan een nota over *vieren op school* waarin aan scholen suggesties worden gedaan. Daarmee krijgt het derde werkpada uit onze visietekst over het onderwijs stilaan vorm. Dikwijls ervaren scholen dat ze alleen staan terwijl net het samenspel tussen gezin, school, parochie en jeugdgroep een sterke inbedding betekent.

Daarom zoeken we samen naar nieuwe modellen voor mogelijke dwarsverbindingen tussen school, gezin en parochie.

'Onze tijd is een tijd van godsdienstige neergang. De eens zo onbetwistbare vitaliteit van het godsdienstige toont tekenen van verval. De massa is of bijgelovig geworden of lichtgelovig of zelfs onverschillig voor religie. De elite van de samenleving is agnostisch of sceptisch en haar politieke leiders zijn huichelaars. De jeugd staat in een open conflict met de gevestigde maatschappij en met de gezagdragers van het verleden. Zij experimenteert met oosterse religies en meditatie technieken. De meerderheid van de mensheid is aangetast door het verval der tijden.'

Dit citaat lijkt onze tijd te beschrijven. Nochtans pende Tacitus deze woorden zo'n tweeduizend jaar geleden neer in zijn *Annales IV*. We moeten dus niet panikeren. In alle katholieke scholen van het Bisdom Antwerpen hebben dagelijks duizenden mensen een zaak voor ogen: een goede school zijn voor allen die er leven en leren. Leerlingen maken er zich niet alleen de verplichte leerstof eigen, maar krijgen in dit proces ook het waartoe en het waarom van het leren mee. Op deze manier willen we, in navolging van Jezus, bouwen aan een samenleving waarin alle mensen uiteindelijk tot hun waardigheid en rechten komen.

© De Schatkist

© De Schatkist

SCHOOL EN PAROCHIE, SAMEN IN DE BRES VOOR JEZUS

Op heel wat plaatsen in ons bisdom werken scholen en parochie op vruchtbare wijze samen. In Westmeerbeek bundelen de Vrije Basisschool De Schatkist en de parochie Sint-Michiel elk jaar opnieuw de krachten om Jezus en zijn boodschap extra in de verf te zetten. Dit op tal van manieren, zowel inhoudelijk, informatief als bemoedigend.

*Brigitte Deckers,
directrice De Schatkist,
Renilde Haesevoets,
parochie-assistente*

Jezus doen

In de advent en in de veertigdagentijd maakt onze school dankbaar gebruik van het materiaal dat Welzijnszorg en Broederlijk Delen ter beschikking stellen. We vinden het belangrijk dat onze leerlingen aandacht hebben voor armoede en onrecht in onze wereld, zowel dichtbij als veraf. We sluiten deze periodes telkens af met een viering in de kerk. We blikken terug op alles wat de kinderen in de klas leerden en kijken vooruit naar het feest van Kerstmis en Pasen. Sinds enkele jaren mogen we ook rekenen op het oudercomité dat mee de Koffiestop aan onze schoolpoort organiseert.

Jezus verkondigen

School, parochie en gezin dragen samen de voorbereiding op de eerste communie en het vormsel. De parochie speelt informatie door via de school, zoals de uitnodigingen voor de ouderavonden, de catechesebijeenkomsten en de vieringen. Deze informatie wordt ook opgenomen in de wekelijkse nieuwsbrief van onze school. Ook federatieve initiatieven maken we bekend, zoals het Roeach-project voor kinderen, een catechese-aanbod op zondag. Dit kan een aanvulling zijn op wat de kinderen leerden op school. Het programma wordt in overleg met de scholen opgesteld.

Feesten met Jezus in het midden

Vorig jaar vierde onze school haar honderdjarig bestaan. De festiviteiten, waaraan de parochie actief meewerkte, vonden hun bekroning in de zondagsviering in de kerk waarin onze nieuwe vlag gewijd en gezegend werd.

In oktober vorig jaar zetten we samen onze schouders onder het project *Klokkenluiders op school*, dat het bisdom lanceerde in het kader van het Jubeljaar. Het werd een week waarin elke klas aandacht schonk aan het jubelproject *Kerk onder Stroom*, feestelijk afgesloten met een mooie en zinvolle viering in de kerk, voorbereid door de werkgroep pastoraal en de parochieverantwoordelijke. Als kers op de taart mochten we hierin onze bisschop Johan Bonny en zijn delegatie welkom heten.

“ *We blijven zoeken hoe we samen die christelijke identiteit van onze school en onze parochie glans kunnen geven.* ”

Samen rond het houtskool- vuur met vis erop en brood

Om de visietekst van ons bisdom beter te leren kennen, nodigden we vanuit de school onze parochie-assistente uit op onze personeelsvergadering. Ze nam ons mee op verkenning langs enkele werkpaden. Samen zochten we naar mogelijkheden om onze christelijke identiteit nog helderder te maken.

Om de samenwerking tussen parochie en school te optimaliseren, ontmoeten wij, directrice en parochie-assistente, elkaar geregeld. Niet enkel om te plannen of te vergaderen, maar ook om elkaar te bemoedigen en vooral om te blijven zoeken hoe we samen die christelijke identiteit van onze school en onze parochie glans kunnen geven.

© Philip Debruyne

© Edwig Van Elsen, Xaverius

Walter Ceyskens werd op 27 april in de Sint-Franciscus Xaveriuskerk in Borgerhout tot priester gewijd door onze bisschop, Mgr. Bonny.

Elk jaar in oktober zetten de leerlingen van het Xaveriuscollege zich in voor hun leeftijdsgenoten die schoollopen in een college in DR Congo. Tijdens deze solidariteitsweek bruist Xaverius van de informatieve activiteiten tot ludieke financiële acties.

GOD, DE COLLEGELAAN NIET UITGESTUURD

Hoe aanwezig is God op school? Op een katholieke school? En hoe breng je die inspiratie ter sprake? Is ze louter de traditie en de ontstaansgeschiedenis van een school of geeft ze ook echt inhoud aan de identiteit vandaag? En hoe toon je dat? Een waaier aan vragen, waarover heel wat instellingen of verenigingen met een C of K in de naam zich vandaag buigen. Voor het Xaveriuscollege in multireligieus Borgerhout is de christelijke identiteit een boeiende uitdaging om actief waar te maken. Het is levende materie voor de school als gemeenschap.

Jan Kint

In het schooljaar 2011-2012 peilde het Xaveriuscollege met een uitgebreide vragenlijst zowel bij leerkrachten, ouders als leerlingen naar hun individuele geloofsbeleving en naar hun visie op de christelijke identiteit van de school. De bevraging kaderde binnen een breder onderzoek van Didier Pollefeyt van de KU Leuven. Uit de analyse van de antwoorden onthoudt Walter Ceyskens, leraar op het college en net gewijd als jezuïet: "Jonge leerlingen met een migratieachtergrond (veelal moslimleerlingen) hangen sterk vast aan een letterlijk geloof. Naarmate ze ouder worden, evolueren ze naar een post-kritische geloofshouding, een soort 'tweede naïviteit' die we ook terugvinden bij heel wat volwassen Vlaamse christenen. Vlaamse jongeren daarentegen relativeren het geloof heel sterk. Voor de meesten onder hen is het een vage historische gebeurtenis die in hun leven nog weinig concrete betekenis en inhoud heeft."

Ceyskens maakt zich sterk dat de groep moslimleerlingen vaak een bondgenoot is voor de school om met geloof aan de slag te kunnen gaan. "Voor hen hoef je de christelijke identiteit van de school niet te verstoppen. Zij zijn veel gevoeliger voor geloofstaal en symboliek dan onze Vlaamse jongeren", zegt de jezuïet. "Wat niet wegneemt dat ze het soms wel moeilijk hebben met de uitdrukkelijk christelijke en katholieke symboliek. Dat merk je bijvoorbeeld bij het vieren van sterke momenten, een traditie waar ons college toch aan houdt. Zoals een eucharistieviering met Kerstmis of een stille gedachtenishoek in de trappenhall met Allerheiligen en Allerzielen." Walter vervolgt: "We motiveren onze leerkrachten ook om dagelijks in de klas even tijd te maken voor een gebed of bezinningstekst en leerlingen daarbij te betrekken."

Dialogoschool

Het Xaveriuscollege blijft daarbij bewust zoeken naar wegen waarbij de keuze voor een duidelijke getuigenis van haar christelijke identiteit en het respect voor andermans geloof harmonieus samen kunnen gaan. "Uit het onderzoek bleek dat er binnen het lerarenteam een sterke voorkeur leefde voor het model van de dialogoschool, waarvan 'een getuigende identiteit in respectvol gesprek met ieder' het basisidee is", vertelt Ceyskens. Het model van de monoloogschool met een exclusief sterk katholiek karakter werd uitdrukkelijk verworpen. De idee van een kleurloze of kleurrijke school vond evenmin weinig aanhang. De jonge leerkracht benadrukt: "De identiteit van een dialogoschool is nooit verworven. Ze moet dagelijks heruitgevonden worden. Het is materiaal waarmee de directie en een groep betrokken leerkrachten nu verder aan de slag moeten."

Op het ogenblik waarop de jezuïetengemeenschap dit voorjaar de schoolgebouwen verliet, ging een werkgroep intens aan het werk om in de vrijgekomen gebouwen een stille ruimte uit te bouwen. Ceyskens: "We willen deze ruimte echt laten leven als ankerpunt binnen de school en zullen er nauwgezet over waken dat ze niet verwordt tot een multifunctioneel vergaderlokaal. De inrichting en de keuze van de symbolen is dan ook cruciaal om ze tot een sacrale ruimte te kunnen laten uitgroeien." Met het scheppen van ruimte – letterlijk en symbolisch – voor zoekende zingeving in dialoog en confrontatie met het christelijke geloof wil het college groeien als een oefenplaats voor levensbeschouwelijke reflectie.

De 'rode loper' voor Aswoensdag en de 'kruisweg' bij het begin van de Goede Week. Het zijn enkele van de rituelen uit de vieringen in het Revalidatiecentrum in Pulderbos.

WANNEER IS HET NOG EENS KAPEL?

De vraag komt van A., een moslim van elf jaar die in het Revalidatiecentrum voor kinderen en jongeren in Pulderbos verblijft en daar naar de basisziekenhuisschool gaat. “Mag ik dan de kaarsjes aansteken?” “Mag ik het boek dragen?” Terwijl ik mijn weg over de speelplaats vervolg, huppelt J. me zingend achterna. “Ga met mij mee, zegt Jezus...” Met hun grote verscheidenheid van cultuur, leeftijd, ziektepatronen, intelligentie en geloof, vormen deze kinderen een spiegel van onze maatschappij.

Ann Joris

Als pastoraal werkster mag ik delen in het leven van de kinderen, het personeel, de leerkrachten en de ouders van het Revalidatiecentrum voor kinderen en jongeren in Pulderbos. Het is een hele uitdaging om er de christelijke identiteit te beleven en vorm te geven in respect voor ieders eigenheid. Ouders kozen voor hun kind immers niet op de eerste plaats een katholieke school, maar een centrum om te revalideren, ook al is het 'naar school kunnen gaan' daarbij niet onbelangrijk.

Met de directie en leerkrachten sprak ik af om elke laatste vrijdag van de maand samen te komen in de aula om te vieren, om te luisteren naar Gods Woord, om te zingen en om te bidden. Vieren in een aula, die soms ook voor spel en sport gebruikt wordt, is een hele uitdaging. Met kleine rituelen creëer ik er samen met de leerkrachten, begeleiders en kinderen een gebedsruimte. De rode loper wordt uitgerold, de Christus-icoon, de paaskaars en het Bijbelboek worden aangebracht terwijl we samen zingen: “Ga met mij mee...”. Met de uitnodiging “Wie kan en wie wil, mag een kruisteken maken”, geef ik anders- en niet-gelovige kinderen en jongeren de ruimte om toch samen dit moment van vieren in te zetten. En dat is nodig. Telkens opnieuw komt A. me voor de viering om bevestiging vragen: “Ik mag geen kruisteken maken, maar ik wil wel graag mee bidden. Dat is toch goed, he?”

Omdat vele kinderen en jongeren mentaal zwak zijn, kies ik steeds voor een eenvoudig gebedsmoment waarin plaats is voor het Godswoord. Vaak is dit een enkele zin of een korte passage. Soms maakt een lied van een cd, dat de leerlingen van het secundair uitzochten, de overgang vanuit dit Woord naar het bidden. Korte voorbeden gaan gepaard met het aansteken van kleine kaarsjes en een korte – telkens terugkerende – acclamatie. Wie deze gebeden leest speelt geen rol: gedoopt, niet-gedoopt, moslim... met horten en stoten, soms onverstaaanbaar. Tot slot bidden we samen het onzevader. Hoewel dit gebed voornamelijk door de leerkrachten wordt gedragen, vind ik het belangrijk dat het in elke viering een vaste plaats heeft. We geven elkaar daarbij niet de hand om een kring te vormen, maar openen onze handen in een orante-houding.

Door de jaren leerde ik hoe belangrijk eenvoudige rituelen zijn en hoe eenvoudig-creatief je als voorganger moet zijn. In deze maandelijkse vieringen gebeurt er altijd wel iets onverwachts: er wordt gegild of geroepen; er wordt in de handen geklapt; iemand die een gebed zou voorlezen, moet plots naar de kine; iemand krijgt een epilepsieaanval; kaarsjes worden even graag (onverwacht) uitgeblazen als aangestoken, enzovoort. Maar het kan ook intens stil en gedragen zijn. Voor sommigen zijn deze vieringen een moment van herkenning. Zoals de kleine K. uitriep: “Wij zingen 's zondags in de kerk ook altijd Halleluja, en dan mag ik op de trom slaan, samen met mijn papa!”

Deze maandelijkse gebedsdiensten vervangen meestal de godsdienstles, omdat binnen het kader van de ziekenhuisschool doorgaans gefocust wordt op de hoofdvakken. Bij het intakegesprek brengen we de ouders hiervan op de hoogte. Zo kunnen zij beslissen of hun kind mag deelnemen aan de vieringen. In de praktijk gebeurt het zelden dat ouders hun kinderen weghouden. Zodra ze ervaren dat we ze niet van hun geloof of niet-geloven willen wegtrekken, laten ze alle mogelijke bezwaren vallen. Vaak zijn de kinderen trouwens zelf vragende partij om mee te mogen vieren. Onze tieners en niet-gelovige pubers ervaren deze momenten als rustpunten die hen helpen om stil te staan bij hun onmacht en opstandigheid en om te groeien naar aanvaarding en dankbaarheid.

Tijdens deze vieringen zijn het vaak de kinderen die ons, volwassenen, leren wat echt bidden is. Hun eenvoud richt onze blik op de kern van ons geloof. Zij leren ons waar het uiteindelijk op aankomt.

‘IK WIL MEEDOEN!!!’

OVER GODSDIENSTIGE ONTWIKKELING IN DE KATHOLIEKE KLEUTERSCHOOL

Een werkplan rooms-katholieke godsdienst geeft tekst en uitleg bij de plaats en inhoud van godsdienst in het katholiek kleuteronderwijs in Vlaanderen. Maar hoe pakken kleuteronderwijzers en -onderwijzeressen dat concreet aan in de klaspraktijk? Welke verhalen vertellen zij? Welke symbolen en rituelen gebruiken zij? Hoe zetten zij hun kleuters op weg naar Jezus en God?

An De Clerck, nascholer voor godsdienst in het katholiek kleuteronderwijs VKBaO, Ludo Guelinckx, inspecteur-adviseur RKG, Zuiderkempem

© An De Clerck

In het kleuterklasje van juf Ilse staat een tafel met daarop een toren van stenen. Tussen die stenen komen links en rechts muizenpopjes piepen. Aan de voet van de berg liggen flonkerende kiezelstjes. Het lijken wel goudklompjes!

De vierjarige kleuters gaan een hele week ervaringsgericht aan de slag met het belangstellingscentrum *stenen*. Het verhaal van *Max en de toverstenen* vormt daarbij de rode draad. (zie kader *Max en de toverstenen*)

In een kleuterklas benadert de kleuterleerkracht het kind in zijn totaliteit. In de dagelijkse klaspraktijk zijn er geen ‘vakken’. De leerkracht integreert de verschillende ontwikkelingsdomeinen (zie kader) in een geheel van ervaringsituaties waarin kleuters de werkelijkheid al spelend verkennen en beleven. In weinig andere onderwijsniveaus slaagt men erin om het kind zo intens in zijn totaliteit aan te spreken en te benaderen als in het kleuteronderwijs. Daar wil men het laten groeien in tal van ontwikkelingsdomeinen tegelijk. Daarom werken kleuteronderwijzers met belangstellingscentra of thema's die gedurende een of twee weken centraal staan en waarbij ze de kinderen de kans

Ontwikkelingsdomeinen: positieve ingesteldheid, emotionele ontwikkeling, sociale ontwikkeling, morele ontwikkeling, godsdienstige ontwikkeling, muzische ontwikkeling, motorische ontwikkeling, zintuiglijke ontwikkeling, denkontwikkeling, taalontwikkeling, ontwikkeling van de zelfsturing.

geven allerhande ervaringen op te doen die met dat thema te maken hebben. Zodoende kunnen alle ontwikkelingsdomeinen op een evenwichtige manier aan bod komen. De leerkracht speelt vooral in op wat de kleuters zelf aanbrengen en biedt tal van activiteiten aan waarin ze kansen krijgen om te groeien.

Het spreekt voor zich dat ook voor de godsdienstige ontwikkeling het aanbod dient aan te sluiten bij de leefwereld van de kleuters. De kleuteronderwijzer waakt erover dat dit aanbod evenzeer wordt verweven in de belangstellingscentra. Soms liggen de kansen voor het grijpen. Zeker als het gaat om uitgesproken godsdienstige belangstellingscentra. Bijvoorbeeld omtrent de thematiek van een kerkelijk feest (Kerstmis, Lichtmis, Pasen...) of een Bijbelverhaal (Jona, het Scheppingsverhaal...) waarmee men dan de ganse week werkt. Maar hoe doe je dat in een belangstellingscentrum als *stenen* dat op zich geen uitdrukkelijk godsdienstige inhoud lijkt te bevatten?

In de loop van die week vertelt juf Ilse het verhaal van *De toren van Babel*. Ze gebruikt daarbij een geschikte doorvertaling uit een kinderbijbel en ondersteunt haar vertelling met verscheidene prenten van de toren. Ze beklemtoont vooral het gevoelig worden voor goed en kwaad. Een inkijk die ook aangereikt wordt in het verhaal van *Max en de toverstenen*. In de bouwhoek krijgen de kleuters nadien in groepjes volop kansen om ook zelf een toren van Babel te bouwen. Hoe hoog kan onze toren reiken vooraleer die omvalt?

De zandbak in de klas is omgetoverd in een tafereel uit het verhaal van Max. In het midden ligt een hoge zandberg. De kleuters verwerken hun ervaringen en gevoelens in het vrije

© An De Clerck

Een steen van jou, een steen van mij. Lieve Vader, samen bouwen we een sterke muur. Een vriendenmuur!

© An De Clerck

Het verhaal van rotsmuis Max en de toverstenen biedt kansen tot godsdienstige ontwikkeling, vertrekkend vanuit de leefwereld van de kleuters.

Max en de toverstenen

Op een rotseiland midden in de zee woont Max, de rotsmuis, met zijn vrienden. Op een dag vindt Max een prachtige flonkerende steen die licht en warmte geeft. Hoe deze vondst het leven van de rotsmuizen op het eiland verandert, kun je als lezer in het tweede deel van het boek zelf bepalen. Daar ontwikkelt het verhaal zich in twee richtingen: een goede en een slechte. Met dit boek wil de schrijver laten zien dat iedereen door zijn handelen invloed heeft op de toekomst van de aarde.

Max en de toverstenen, Marcus Pfister, De Vier Windstreken, 1997.

ondersteuning van de juf en het bij te leggen. Daarna bouwen ze de muur opnieuw op. Zo licht de symbolische kracht van verzoening erin op. Meteen een unieke kans om ook de socio-emotionele ontwikkeling van kleuters te stimuleren. Juf Ilse sluit het onthaalmoment die week telkens af met een kort gebed:

*Een steen van jou,
een steen van mij.
Lieve Vader,
samen bouwen we
een sterke muur.
Een vriendenmuur!*

Bij de godsdienstige ontwikkeling van kleuters gaan we ervan uit dat de kiem voor het religieuze reeds aanwezig is bij elk kind. Daarom vertrekken we van de kleuter zelf en formuleren we een aanbod waarvan we hopen dat het vroeg of laat in de levensbeschouwelijke, religieuze en/of godsdienstige ontwikkeling van dat specifieke kind een steen verlegt.

Bronnen

- *Werkplan rooms-katholieke godsdienst voor het katholiek kleuteronderwijs in Vlaanderen*, Erkende instantie rooms-katholieke godsdienst, Licap, 2001.
- *Praktijkmap bij het ontwikkelingsplan en het werkplan godsdienst voor de katholieke kleuterschool*, VVKBaO, 2007
- *Ontwikkelingsplan voor de katholieke kleuterschool*, VVKBaO, 2000

spelmoment. Juf Ilse observeert de kleuters. Welke kleuter(s) kan (kunnen) zich inleven in het verhaal?

Ter ondersteuning van de kleuteronderwijzers in het katholiek kleuteronderwijs in Vlaanderen wordt het werkplan rooms-katholieke godsdienst aangereikt. Het legt duidelijk uit welke plaats de levensbeschouwelijke en religieuze groei inneemt in de totale ontwikkeling van jonge kinderen en hoe die kan ondersteund worden op een geïntegreerde manier. Geloofsverhalen, rituelen, symbolen en feesten

dienen zoveel mogelijk aan te sluiten bij het ganse aanbod van het belangstellingscentrum. Dit kan vooral gerealiseerd en ondersteund worden door gebruik te maken van de componenten van levensbeschouwelijke en religieuze groei (zie kader). In een tweede deel van het werkplan krijgt de kleuteronderwijzer informatie aangereikt die dienstbaar kan zijn in de klaspraktijk. Welke verhalen zijn haalbaar en zinvol in een kleuterklas? Hoe kan de kleuteronderwijzer een aanbod doen opdat ook de groei van het Gods- en Jezusbeeld kansen krijgt? Hoe ga je zinvol om met rituelen en symbolen in je kleuterklasje?

Tijdens de week waarin juf Ilse met haar kleuters aan de slag gaat met het belangstellingscentrum *stenen*, nodigt ze hen elke morgen bij het onthaalmoment uit om aan het klasmuurtje te bouwen. Elke kleuter mag een grote bouwsteen versieren. Telkens juf Ilse de naam van een kleuter vernoemt, mag deze met zijn steen verder bouwen aan het muurtje. Als een kleuter afwezig is, wordt een ruimte in de muur opengelaten. Zo blijft deze toch symbolisch zichtbaar aanwezig. Als kleuters binnen of buiten de klas in een conflict verzeild geraken, wordt een stukje van de muur afgebroken. Ze worden uitgenodigd om over de oorzaak van het conflict te praten, eventueel met

Componenten van levensbeschouwelijke en religieuze groei:

- Fundamentele bestaanscondities (vertrouwen, mogelijkheden en beperkingen);
- Verbondenheid (met zichzelf, met anderen, met gemeenschappen, met natuur en cultuur);
- Groeien in gevoeligheid voor goed en kwaad;
- Verkennen van geloofstaal en groeien in symboolgevoeligheid.

DRIEHONDERD KILOMETER VRIENDSCHAP

LEERLINGEN EN LEERKRACHTEN FIETSEN DOOR BANGLADESH

Met niets dan wat ballonnen en bellenblazers, een goed humeur en onze talenten, vertrekken we naar Bangladesh. Ons vliegtuig moet ons na een etmaal via Abu Dhabi naar Dhaka brengen, maar de weergoden beslissen er anders over. Het deert ons niet. In de winter trotseerden we al samen de Kempense vrieskou in een blokhut. Toen al wisten we het zeker. Ook de andere problemen op onze weg zullen we overwinnen: de tropische warmte, de hobbelige zandpaden en de kapotte asfaltwegen, de lange fietstochten, de fysieke ongemakken, de cultuurschok...

Marijke Van De Ven,
leerkracht VTI Kontich

Soms leek het alsof we met 117 fietsers op pad waren in plaats van met 17.

Dhaka, een miljoenenhoofdstad, ontvangt ons met haar mooie gezichten, chaotisch verkeer, indringend toeterende auto's, adembenemende lucht. Willem, onze gids die al dertien jaar in Bangladesh woont en voor Damiaanactie werkt, zet ons meteen op de fiets en drijft ons naar ons hotel. Onze slaapplekken zijn steeds goed, soms geen warm water, soms geen elektriciteit, maar altijd droog. "We zijn weg!", luidt de strijdkreet van Willem. Op dat ogenblik moeten we alles laten vallen en onmiddellijk beginnen trappen. Druk, drukker, drukst. Gelukkig is er Willem.

Met de fiets op de boot, maar niet zoals het veer van Hemiksem. Kopieën van boten die soms zinken wegens overbevolking. De schoonheid van een lachend volk, weerspiegeld in het water. We bekomen van een eerste Bangla-impressie. Op de oever hangt was te drogen in de schaduw van een rokend vuur. Plastic zakken en flessen worden verzameld voor recyclage.

Ogen en oren tekort

Rijstvelden, paleis van een hoge vergane hindoe en zijn vier zonen. Eén wasvijver voor

mannen, één voor vrouwen. Een trap, ramen en een brandkast met Belgisch smeedwerk. Dan weer verder. "How are you?", "Hello", "Good morning!" Artisanale pottenbakkerij, idyllisch gelegen weverij, steenbakkerij. Een missiepost van een katholieke Amerikaan. Door de hoofdstraat van een dorp: een lintje asfalt, geflankeerd door de plaatselijke nijverheid: meubelmaker, metaalbewerker, winkeltjes, theehuisjes, fietsenmaker, kruidenzaak. Alles van de grootteorde 'garage in golfplaat zonder deur'. De ochtendschool, de middagschool, de Koranschool, de wiskundeles, ... Heel dicht op elkaar met de grootste discipline. En alles met de meest betoverende glimlach. Hoge uitkijktoren. Natuureservaat met brutale aapjes, kans op struikrovers onderweg. "Bij elkaar blijven!", maant Willem. Koemest in de wegberm. Eenmaal gedroogd, wordt dit brandstof voor het kookvuur. Een kudde zwarte varkentjes met hoeders onderweg naar de markt.

Toilet? De wijde natuur of bij iemand thuis: denk aan onze vergane hartjesdeuren, met 'Frans' wc. Maar steeds met de glimlach en een kannetje water om een en ander te reinigen of weg te spoelen. Lekke band, ketting eraf. "Willem, stoppen!" Met fiets op riksja tot de plaatselijke fietsenmaker...

Een laat uitgevallen fietstocht langs een pikdonkere weg, toch nog een tegenligger op de fiets-zonder-licht. Gelukkig hier geen lekke band.

In het ziekenhuis

Voor het staatsziekenhuis van Madhupur staan zieke mensen geduldig te wachten in lange rijen. Binnen lopen we van de ene grote ziekenzaal met 'meerpersoonsbedden' naar de andere. Schaars maar vriendelijk personeel. Dokters die proberen wonderen te verrichten

© De inleefreizigers

Na een rit van 75 km in 29 graden over een parcours Parijs-Dakar waardig maar dan met een gammele fiets, in een tropische hitte een eerste ontmoeting met grote armoede. Spoorwegmensen in de sloppenwijken die verbijsterd blij zijn met ons bezoek. Niet eenvoudig te plaatsen.

met grote motivatie en beperkte middelen. Een kantoortje van Damiaanactie van 15 m², één bureautje, één microscoop, één druppende kraan. Lepra- en tbc-patiënten worden opgespoord, doorverwezen, opgevolgd. Nergens een computer gezien. Hygiëne? Een moeilijk, zeldzaam woord. Verzorging is quasi kosteloos, maar ook hier opent geld deuren...

In het Damiaanziekenhuis in Jalchatra verblijven we in de vroegere gastenverblijven. Ooit gebouwd door ijverige Belgen. Het ziekenhuis is primitief maar netjes. Een patiënt die lepra heeft aan de voeten, krijgt zijn dagelijkse verzorging. We luisteren naar de verhalen van tbc-patiënten. Dat van de textielarbeidster die al twee en een halve maand in het ziekenhuis verblijft. In het gewone leven werkt ze tien uur per dag en verdient ze zesduizend taka of om en bij de zestig euro per maand. Of het verhaal van Suni. Ze is elf jaar en heeft een extra-resistente variant van tuberculose. Ze weet niet of ze het zal halen, maar ze geniet van ons bezoek en is in de wolken met de bellenblazers en de ballonnen.

Een nieuwe start

Een fiere jonge vrouw leidt ons rond in haar woning. Enkele jaren geleden overwon Roxanne lepra. Dankzij Damiaanactie kon ze een opleiding volgen zodat ze zelf een inmiddels florissant textielwinkeltje kon opstarten. Met wat ze verdiende kon ze een lapje grond kopen waarop ze nu een huisje bouwt.

Onderweg bezoeken we een sloppenwijk, een kamp van de Bihari, een etnische minderheidsgroep die pas twee jaar geleden haar paspoort en zo ook haar 'vrijheid' terugkreeg. Een van de bewoners was leprapatiënt en werd geholpen door Damiaanactie. Dankzij de steun van Damiaanactie kon zijn dochter naar school en behaalde ze haar eerste diploma.

Broeder Guillaume op bezoek

's Avonds brengt broeder Guillaume ons een bezoek. Deze broeder van Taizé, 67 lentes jong, woont en werkt al 37 jaar in Mymensingh. Samen met enkele andere broeders zet hij zich in voor spoorwegkinderen

en mensen met beperkingen. Wekelijks brengt hij ook een bezoek aan de gevangenen. Zijn inkomen bestaat uit giften en de verkoop van handwerken.

Dhaka – Proshika – Tangail – Jalchatra – Mymensingh – Dhaka. Driehonderd lange kilometers gefietst. Driehonderd kilometer onvergetelijke vriendschap. Want het was niet enkel afzien. We genoten van de prachtige omgeving en de super-mega-vriendelijke mensen. We hoorden duizenden enthousiaste "Hello's" en "Bye-bye's", die we telkens met evenveel geestdrift beantwoordden. Wanneer we in een dorpje even op adem kwamen, liepen bij ons vertrek steevast tientallen kinderen uitgelaten roepend en wuivend achter ons aan. Soms leek het alsof we met 117 fietsers op pad waren in plaats van met 17.

Waarom?

Tijdens de krokusvakantie 2013 ondernamen vijftien leerlingen en leerkrachten uit de vier scholen van de Scholengemeenschap Katholiek Secundair Onderwijs Kontich-Hove een fiets-inleefreis naar Bangladesh in samenwerking met Damiaanactie. "Het maakt deel uit van onze mondiale vorming, een project vanuit onze christelijke inspiratie waarmee onze scholengemeenschap haar blik richt op de wereld, respect opbrengt voor andere culturen, nadenkt over onrecht en mondiale problemen en solidariteit toont met anderen", stelt Gerd Cornelissen, directeur van de scholengemeenschap. Het project beperkt zich niet tot een reis. "In het kader van mondiale vorming brengen de inleefreizigers getuigenissen in de scholen. Zo maken ze hun medeleerlingen bewust van de problemen in Bangladesh. In de vier scholen worden ook acties opgezet om Damiaanactie financieel te ondersteunen. We willen evenveel levens redden in Bangladesh als er leerlingen zijn in de scholengemeenschap."

© De inleefreizigers

MET KINDEREN GROEIEN IN GELOOF

OPLEIDEN TOT GODSDIENSTLEERKRACHT IN HET LAGER ONDERWIJS

Binnen de lerarenopleiding

Thomas More Kempen (Turnhout en Vorselaar) vatten een tweehonderdtal studenten elk jaar de studie 'bachelor in het lager onderwijs' of de vroegere normaalschool aan. De meeste studenten stonden er nog niet bewust bij stil dat velen van hen ook zullen instaan voor de godsdienstlessen in de lagere school. Wie in een gemeentelijke school gaat werken of naar het gemeenschapsonderwijs trekt, kan zich inzetten als godsdienstleerkracht voor meerdere klassen.

*Kristien Aubroeck, docent
godsdienst Lerarenopleiding
Thomas More Kempen*

Licht schokeffect

Onze studenten kiezen er bewust voor om met kinderen te werken, om les te geven in de lagere school, om kinderen die extra zorg nodig hebben te begeleiden enzovoort. Doorgaans denken ze er niet bij na dat er ook godsdienstlessen gegeven worden in de lagere school. De eerste week in de lerarenopleiding wordt dit stilaan duidelijk. Het besef dat zij zelf ook godsdienstleerkracht zullen worden, brengt soms een licht schokeffect teweeg bij onze studenten.

Vanuit de lerarenopleiding is het onze taak om hen gedurende hun opleiding van drie jaar startklaar te maken om kwalitatieve godsdienstlessen te kunnen geven. Zoals bij de meeste vakken, lijkt dit redelijk hoog gegrepen. En toch. Het is mooi om te zien hoe studenten in die korte tijd waarin ze bij ons studeren op vele vlakken groeien, en tegelijk heel uitdagend om de opleiding mee vorm te mogen geven.

Terug naar de bron op de wijze van kinderen

De studenten volgden in het secundair onderwijs al vele godsdienstlessen (of sommigen ook lessen zedenleer) waarin ze de kans kregen hun levensbeschouwing uit te klaren. In de lerarenopleiding is het mijn gewoonte om 'met de deur in huis te vallen'. We willen hen zo snel

en zo concreet mogelijk een beeld geven van goed godsdienstonderwijs in de lagere school. Het grote christelijke verhaal staat dus centraal!

Vanuit deze redenering vragen we al onze studenten om twee goede kinderbijbels te lezen. Voor meerdere studenten is dat leeswerk sprokkelen in een heel oude doos... Het is een bijna vergeten stukje van hun eigen lagere school. Maar eens aan het lezen, komen hun herinneringen naar boven. Mozes klimt weer op zijn berg, Goliath doet weer stoer, de broers die Jozef in de put gooiden, spreken opnieuw tot de verbeelding. Dankzij goede kinderbijbels en evergreenverhalen, merk ik dat hun vooroordelen wegebden. De vele verhalen verfijnen meteen ook hun Jezusbeeld.

Tijdens de lessen op de hogeschool demonstreren we vervolgens hoe ze heel actief en creatief met deze verhalen aan de slag kunnen. De cocktail van deze aanpak opent hen de ogen. Gaandeweg krijg ik geïnteresseerde vragen van studenten om zelf deze lessen te mogen geven op hun stage.

Gemotiveerde ogen doen opengaan

In een praktijkgerichte opleiding staan de studenten reeds na enkele weken les in de hogeschool voor de klas... Dat is verbazend

© Thomas More Kempen

"Vóór ik aan de opleiding begon, had ik helemaal geen interesse in of kennis van godsdienst. Ondertussen is het mijn lievelingsvak. Moest ik later een aanbod ontvangen om godsdienstjuf te worden, zou ik er zeker en vast op ingaan. Ik geniet er echt van om te filosoferen met kinderen. Het is gewoon te gek wat kinderen op zulke jonge leeftijd al kunnen aanbrengen over het leven. Ook de Bijbelverhalen zelf bevatten ontzettend veel mooie boodschappen, die allemaal een diepere betekenis met zich meedragen. Kort samengevat: i like godsdienst :-)"

(Kelly Maes, tweede jaar onderwijzer)

Studenten maakten deze symbolische voorstelling van de twaalfjarige Jezus. Het is meteen ook een beeld van hun eigen prille groei tot godsdienstleerkracht.

© Thomas More Kempen

De derdejaars Lerarenopleiding Turnhout.

snel. En toch is het dankzij deze snelle en heel gerichte exemplarische aanpak dat hun ogen opengaan. Learning by doing! Mooi om zien is dat het de leerlingen zelf zijn en de vele nieuwsgierige vragen die zij afvuren die onze studenten nog meer zin doen krijgen om godsdienstlessen te geven. Het zijn bij wijze van spreken de lagerschoolleerlingen die de stagiaires uitdagen om goede godsdienstlessen te geven, om oude verhalen tot leven te brengen, om dieper in te gaan op belangrijke thema's.

Tijdens hun opleiding geven de studenten meer en meer stages. Op die manier geraken ze al doende thuis in godsdienstlessen. Van argwaan

“Toen ik zelf in de lagere school zat, was ons godsdienstonderwijs zeer bekrompen: we leerden enkel over de verhalen uit de Bijbel, die dan met een monotone stem werden voorgelezen. Leve het godsdienstonderwijs van nu! Hoe creatiever, hoe beter. Een verhaal voorlezen doet bijna niemand meer, maar het vertellen alsof je er zelf bij was of aan de hand van een aantal voorwerpen, dat spreekt de leerlingen sterk aan. De essentie van de les is niet dat de leerlingen het verhaal van buiten kennen noch dat ze leren dat ze nooit iemand pijn mogen doen, maar wel dat ze leren nadenken en leren kritisch kijken naar deze verhalen en hun boodschap. Dat is wat godsdienstonderwijs dezer dagen zo belangrijk maakt.”

(Zoë Geusens, tweede jaar onderwijzer)

of afkeer evolueren ze naar een oprechte interesse en een welgemeend enthousiasme voor het vak (zie kaders).

Net ietsje Méér

In onze opleiding focussen we hoofdzakelijk op Bijbelverhalen en reiken we creatieve, actieve en uitdiepende werkvormen aan om hiermee met kinderen te werken. En toch merk ik dat studenten ook hierdoor een groeiende en volwassen vorm van geloof ontdekken. Ze gaan mee in de verwondering van kinderen (eerste naïviteit) maar combineren dit met noodzakelijke kritische blikken (kritische fase via lessen exegese en beginselen van theologie in de opleiding). Het blijft voor mij een heel bewust doel om op die manier vormen van een ‘tweede naïviteit’ te laten groeien. Want daar doe ik het voor: dat ‘net ietsje Méér’ laten ontluiken bij deze jongvolwassenen, die er ook echt voor openstaan, en via hen de kinderen in de Kempen kwalitatieve godsdienstlessen aanreiken.

Op zoek naar diversiteit in het curriculum

Binnen de hogeschool Thomas More ontwikkelen we momenteel een traject voor studenten die geen godsdienst kunnen geven (omdat ze niet katholiek gedoopt zijn). Behalve deze studenten, zijn er ook soms studenten die liever geen godsdienst geven omdat het niet aansluit bij hun persoonlijke overtuiging. Voor hen voorzien we een tweede spoor binnen het gewone curriculum. De bedoeling is dat zij, eens afgestudeerd, het christendom, het leerplan rooms-katholieke godsdienst en de visie van het katholiek onderwijs grondig kennen. Zij kunnen dan ook als leerkracht terecht in het katholiek basisonderwijs, zonder

De storm op het meer. Studenten maakten Playmobilopstellingen bij nieuwtestamentische verhalen.

© Thomas More Kempen

“Vóór ik aan deze opleiding begon, dacht ik dat de godsdienstlessen enkel over God en Jezus zouden gaan. Maar niets blijkt minder waar. Godsdienstlessen gaan over zoveel meer. Daarom vind ik het steeds opnieuw een fantastische ervaring om een les godsdienst te mogen geven. Bijbelverhalen mogen zeker niet ontbreken in godsdienstlessen. Kinderen kun je echt zichtbaar zien genieten van deze verhalen en ze ontdekken er vaak veel wijsheden in.”
(Kirsten Blommaerts, tweede jaar onderwijzer)

evenwel de eindverantwoordelijkheid voor het geven van godsdienstlessen in de lagere school op te nemen. Binnen de lerarenopleiding van Mechelen is men hier al mee bezig. In de Kempen zullen we er dit jaar mee starten.

Meer info over het geïntegreerd meersporencurriculum (GMC) vindt u in het pas verschenen boek *Dialogschool in actie! Mag ik er zijn voor u?* (Halewijn/VSKO/VVKHO, 2013)

EEN SCHAT AAN INFORMATIE

OP ZOEK NAAR CATECHETISCHE EN DIDACTISCHE INFORMATIE

© Johan Govaerts

Verborgen tussen een imposant scholencomplex en de prachtige binnentuin van de zusters van de Christelijke Scholen huist de Catechetisch Dienst in het Hoeveke. Te midden van de dagelijkse drukte van 1.600 leerlingen van de basis- en middelbare scholen van de zusters van Vorselaar aan de ene kant en van de honderden studenten aan de Lerarenopleiding van Thomas More Kempen aan de andere kant, is deze mediatheek niet alleen een oase van rust maar ook een onuitputtelijke bron van catechetische en didactische informatie. Leerkrachten in opleiding zijn hier kind aan huis. Maar ook catechisten en parochieteamleden weten het aanbod te waarderen.

“De studenten van de normaalschool krijgen tegenwoordig het vak Religie, Zingeving en Levensbeschouwing. Daardoor zijn ze minder dan vroeger geïnteresseerd in catechese”, weet zuster Magda, trouwe medewerker van de Catechetische Dienst en bezieler van het eerste uur. De dienst is zich bewust van deze trend en blijft met een steeds vernieuwend aanbod inspelen op wat de leerkracht van morgen zoekt.

“Begonnen als een dienstverlening voor onderwijzers, volgen we inmiddels ook systematisch alles wat verschijnt op het vlak van parochiecatechese”, vervolgt de zuster. “Vandaag vind je hier een schat aan informatie:

alle handleidingen godsdienst voor het kleuteronderwijs, de lagere en de secundaire school, alle mappen uit scholen en parochies over eerste communie en vormsel, zo goed als alle kinderbijbels die in ons taalgebied werden uitgegeven. Catechisten en parochieteamleden grasduinen ook graag in het liturgische materiaal en de documentatie over parochie-

werking en -vieringen. Wie meer verdieping zoekt, komt aan zijn trekken met uitgaven over zingevingsthema's of toegankelijke exegetische boeken. Daarnaast hebben we ook een ruime keuze aan audiovisueel materiaal.”

“De dienst kwam er op vraag van Mgr. Van den Berghe”, herinnert zuster Magda zich. In 1985 gaf hij heel wat conferenties aan godsdienstleerkrachten. Daaruit bleek hun grote nood aan begeleiding. Op het toenmalige kapittel van de zusters van de Christelijke Scholen vroeg de bisschop daarom of Vorselaar, dat in het verleden instond voor verscheidene catechetische uitgaven, niet opnieuw iets kon ondernemen. Dit viel niet in dovemansoren. De zolder van het Hoeveke werd ingericht als mediatheek.

Johan Govaerts

Info: Catechetische Dienst
Vorselaar, Markt 19 te Vorselaar,
014 50 86 28 (Catechetische
Dienst) of 014 50 86 34 (zuster
Magda). Materiaal mag gedurende
drie weken gratis ontleend worden.
Enkel voor audiovisueel materiaal
wordt een vergoeding gevraagd.

ONDERWIJSMEDIATHEEK OBED

Paradijs voor leerkrachten, trekpleister voor onderwijzers in spe, boekenhoek voor pastoraal actieven... Het zijn allemaal prima omschrijvingen voor wat Obed wil zijn.

“
*Obed is een Bijbelse naam
en betekent 'dienaar'. Dat is
precies wat wij willen zijn.*”

Als bijzondere bibliotheek beheert Obed twee collecties. Godsdienstleerkrachten van kleuter- tot hoger onderwijs vinden in de godsdienstbib een schat aan recent materiaal om mee naar de klasgroep te trekken. Veel boeken, artikels, spellen en andere materialen zijn uiteraard ook bruikbaar voor niet-onderwijzers, bedrijvig op pastoraal of levensbeschouwelijk terrein. De onderwijsbib bevat dan weer duitzenden leermiddelen voor andere vakken binnen het basis- en secundair onderwijs: van taal- of rekenmethode over historische atlas tot fascinerend rekenspel.

Welkom bij Obed, Canadalaan 113, 2030 Antwerpen, 03 543 97 16, **obed@dsko.be**, **www.obed.be** op weekdays van 9 tot 16 uur en op zaterdag van 10 tot 12.30 uur. Op de website kun je de catalogus raadplegen. Je kunt materialen online aanvragen en laten opsturen.

ANTWERPEN, STAD VAN...

KEIZERS EN KONINGEN, DRUKKERS EN SCHILDERS,
SCHRIJVERS EN COMPONISTEN

*Je gehemelte olieachtig tegen mijn tong
Toen sleep je en zei: "Ik wou dat ik wou met je
Toen keek je bij dageraad naar de Teevee
waar een kapper een reis won naar het para
Toen dwaalden er weer coyotes en makelaars
stinkend in je slaap,
hemoglobine droop over je dijen.
Mene tekel, marmot.
Ik hoorde je dromen,
De thanatoloog die ik ben in mijn vrije tijd
Toen zei je dat ik hooguit nog
twaalf keer een zomer zal zien.
En toen je weer wakker werd licht als de dag
nam ik je schutkleur aan,*

© Privébezit – Museum voor brieven en handschriften

Hugo Claus & Sylvia Kristel, 'Halloween', Ziggurat, Antwerpen, 1985.

Tekeningen van Sylvia Kristel naar gedichten van Hugo Claus, uitgegeven door de Antwerpse kunscriticus Freddy De Vree.

Brieven, geschriften en boeken uit de collectie van het Museum voor brieven en manuscripten van Brussel vertellen het verhaal van de geschiedenis van Antwerpen als een stad van keizers en koningen, drukkers, schilders, schrijvers en componisten. Nog tot 29 september zijn een aantal hoogwaardige reproducties uit dit Museum te gast in de Sint-Antoniuskapel van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen.

Stijn van Rossem

© Privébezit – Museum voor brieven en handschriften

Als belangrijke havenstad had Antwerpen zowel op economisch als militair vlak een strategische ligging. Het is daarom niet verwonderlijk dat de Habsburgse vorsten Karel V en Philips II veel aandacht hadden voor de rol van Antwerpen in hun strijd tegen de protestantse opstandelingen. Dit blijkt uit de correspondentie van beide vorsten, waarin ze geregeld van gedachten wisselen over de Spaanse vloot te Antwerpen. De tentoonstelling belicht ook het belang dat Napoleon aan Antwerpen hechtte aan de hand van verscheidene brieven die 'de kleine korporaal' schreef bij zijn bezoek aan de stad in 1803 en 1810. Napoleon moderniseerde de haven om haar om te vormen tot de belangrijkste uitvalsbasis in de oorlog tegen Engeland. Hij wilde van de stad een 'geweer gericht op het hart van Engeland' maken.

Vanaf de zestiende eeuw ontwikkelde Antwerpen zich ook tot een stad van drukkers, met Christophe Plantin als het belangrijkste uitgangspunt. Deze Franse immigrant wist aan de Kammenstraat en de Vrijdagmarkt de grootste drukkerij van zijn tijd uit te bouwen. Behalve met enkele typografische parels uit de Officina Plantiniana, pakt de tentoonstelling uit met een brief aan de Delftse humanist Blotius, de latere bibliothecaris van de Duitse keizer. In de twintigste eeuw telde Antwerpen vernieuwende en artistieke uitgeverijen zoals De Sikkel, dat het literaire tijdschrift *Tijd en Mens* uitgaf (met een debuterende Hugo Claus, Louis Paul Boon en Pierre Alechinsky) of het bibliotheek uitgeverhuis Ziggurat, geleid door de dichter en criticus Freddy De Vree.

Wie denkt aan Antwerpse schilders, kan niet om de figuur van Pieter Paul Rubens heen. Op

Pieter Paul Rubens, pentekening van een engel, voorbereidende studie voor de Sint-ignatiuskerk (nu Sint-Carolus Borromeuskerk)

de tentoonstelling kun je verscheidene schetsen bewonderen die de meester maakte als studie van werken van andere grote schilders zoals Caravaggio of als studie voor de beelden van de jezuïetenkerk (nu de Sint-Carolus Borromeuskerk). De correspondentie van de in Borgerhout geboren Michel Seuphor ontbreekt evenmin. Hij was een van de belangrijkste Belgische abstracte kunstenaars en medeoprichter van de kunstenaarsgroeping *Cercle et Carré*, waartoe onder meer de Franse schilder Fernand Léger, de Nederlandse schilder Piet Mondriaan en de Zwitserse architect Le Corbusier toetraden.

De componist Peter Benoit werd in 1867 directeur van de Vlaamse muziekschool, die in 1898 tot Koninklijk Vlaams Conservatorium in Antwerpen opgewaardeerd werd. In 1893 stichtte hij ook het Nederlands Lyrisch Toneel, de latere Vlaamse Opera. Van zijn opvolger Jan Blockx zijn op de tentoonstelling een verzameling adreskaartjes te zien, die Blockx als miniaturbriefpapier gebruikte.

Tot slot is Antwerpen ook een stad van schrijvers, van Hendrik Conscience tot Hugo Claus. Een getypte brief van Claus die als regisseur van *De leeuw van Vlaanderen* van Conscience zijn beklag doet over het gebrek aan middelen voor de realisatie van zijn project, verbindt beide monumenten op een originele manier.

Tot 29 september. Van maandag tot vrijdag van 10 tot 17 uur, zaterdag van 10 tot 15 uur en zondag van 13 tot 16 uur. Prijs: 5 euro. Studenten, groepen en 60+ betalen 3 euro. Reservaties: info@dekathedraal.be Info: www.dekathedraal.be of www.mlmb.be.

GROEP IN DE KIJKER

DE KLEINE FRANCISCUS, EEN VERHAAL VAN NEDERIGE DIENSTBAARHEID

© Wim Van den Heuvel

© Wim Van den Heuvel

Kloostergebouw met ingang van De kleine Franciscus en bovenaan de woning LOI.

Naar jaarlijkse gewoonte herdenkt Baarle eind september de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. De kleine Franciscus neemt deel met een vredevlag in de hand onder het motto 'Niet Opnieuw'

De kleine Franciscus. Zo luidt vandaag de naam van het voormalige klooster van de zusters franciscanessen in Baarle-Hertog, waarin Vrije basisschool de Vlinder, kinderopvang Stekelbees en het Lokaal Opvanginitiatief LOI van het lokale OCMW onderdak vinden. De naam kon niet beter gekozen zijn voor de vrijwilligerswerking die in deze Belgische enclave in Nederland spontaan groeide in bescheiden dienstbaarheid.

Ilse Van Halst

“Toen de zusters uit het klooster vertrokken en de directie van de Vlinder er onderdak vond, werd ik getroffen door de soberheid van hun vertrekken en hun keuze om hun leven door te brengen dienstbaar aan de samenleving”, vertelt Mark Van Haeren, bezieler van De kleine Franciscus (DKF). Als kleine jongen liep hij reeds school in de Vlinder, later werd hij er leerkracht en inmiddels is hij er al vijftien jaar directeur.

Die dienstbaarheid in bescheidenheid liet hem niet meer los. Toen de nood aan een kinderopvang in Baarle erg groot werd, besloot hij er zelf een op te starten. “Zonder veel structuur en organisatie, net als de zusters in dienst van de gemeenschap”, duidt hij zijn motivatie. De gemeente droeg het initiatief een warm hart toe en nam het inmiddels over met Lut Kennis aan het roer.

In december 2001 stelde Mark de eerste verdieping ter beschikking van het Lokaal Opvang Initiatief voor asielzoekers. “Toen de vorige burgemeester me na Kerstmis vroeg of hij de beelden van de kerststal op zolder kwijt kon tot volgend jaar, stelde ik hem in een adem voor om in het voormalige klooster ook asielzoekers te huisvesten”, vertelt Mark. “Baarle-Hertog was nog niet gekleurd. Waarom er niet mee beginnen en een enthousiast positief verhaal schrijven?” Vele jaren was het een komen en gaan van asielzoekers. Hun kinderen liepen school in de Vlinder. “Onze leerlingen vertelden thuis verhalen over vriendjes uit verre landen. Aangestoken door hun enthousiasme boden ouders aan om een handje te helpen. Zo ontstond spontaan een groep vrijwilligers. Dat was het begin van DKF.”

“***Wat de toekomst brengen zal, weet ik niet. Maar ik hoop dat dit verhaal van bescheiden dienstbaarheid blijft groeien.***”

Steeds meer geëngageerd op het pad van bescheiden dienstbaarheid besloot Mark de figuur van de heilige Franciscus toch eens van dichtbij te bekijken om te ontdekken dat die hem sterk aansprak. “We besloten het gebouw en de werking *De kleine Franciscus* te dopen. Met die naam willen we het huidige gebruik verbinden met een lang verleden van christelijke dienstbaarheid aan de kleine mens.”

Sindsdien nam DKF tal van initiatieven. Want hoewel er momenteel geen asielzoekers huizen, staat de deur van het voormalige klooster altijd open voor mensen in nood. Verder doet DKF actief aan vredesopvoeding. “Vanuit een beweging in Italië die pleitte voor ‘vlaggen

voor vrede op alle balkons’, besloten we hier ook vredevlagen te verkopen. Dat leidde tot interessante contacten met de omliggende Nederlandse parochies.” Van het een kwam het ander. Zo stapte DKF jaarlijks op in de dodenherdenking in het dorp en sensibiliseert het kinderen over oorlog en vrede aan de hand van het verhaal van Miet Verhoeven, een vrouw uit het dorp die in 1944 gefusilleerd werd. Gedreven vertelt Mark: “Zo helpen we kinderen beseffen dat oorlog niet alledaags is, ook al zien ze het elke dag op het nieuws. We hoeden er ons ook voor om oorlog en vrede terug te koppelen naar het ruziën tussen kinderen. Oorlog is veel gruwelijker dan kinderen die elkaar in de haren zitten.”

In de hele werking wordt het onderscheid tussen De kleine Franciscus en de Vlinder gerespecteerd. “De kleine Franciscus nodigt leerkrachten, leerlingen en ouders uit, maar functioneert onafhankelijk. Is er geen draagvlak in de school voor een initiatief, dan is dat zo”, legt de directeur uit. „Maar er is veel onderlinge sympathie. Over drie jaar verhuist de school naar een nieuw gebouw. Herhaaldelijk klampen ouders me aan met de vraag: ‘DKF gaat toch mee?’ Die reactie zegt alles.”

Wat de toekomst brengen zal, weet Mark niet, maar hij hoopt dat dit verhaal blijft groeien. “We hebben nood aan een mogelijkheid om tijdelijke opvang te voorzien voor wie om welke reden dan ook buiten het gewone circuit valt en alleen nog een menswaardige weg kan bewandelen.”

ESTAFETTE

VRIJWILLIGERS AAN HET WOORD

Maria, Rita, Pat, Walter, Rosita... het zijn vrijwilligers in de basis- en lagere school Sint-Maria in Antwerpen-Noord. Ze staan symbool voor de vaak onzichtbare maar zo onmisbare krachten die in alle scholen van ons bisdom een handje toesteken.

© Ilse Van Halst

“

Hallo Stijn! Fijn dat je genezen bent! Dag meisjes, kijk uit met jullie springtouw hé!” Maria Paepen, 68 jaar, staat al om half acht paraat in De Vuurtoren. Daar houdt ze toezicht op de kleuters en de lagerschoolleerlingen tijdens de voorbewaking. Om acht uur neemt ze deze laatste groep mee naar de aanpalende school Sint-Maria, waar ze alles in goede banen leidt aan de schoolpoort. Rita Heye (63 jaar) steekt spontaan een handje toe. “Elke ochtend breng ik mijn kleinkinderen hier naar school. Dan blijf ik wat hangen bij Maria tot de school begint. Ik liep hier zelf nog school als kleine uk. Ik voel me hier dus als een vis in het water. Nadien drinken we samen een kopje koffie in de buurt.”

Maria en Rita zijn niet de enige vrijwilligers op school. “Pat en Walter, of *Spic en Span* zoals we dit duo hier al lachend noemen, herstellen een wc die blijft lopen of een raam

dat sneuvelde door een voetbal. Rosita houdt de kopieerkamer en de bureaus netjes”, somt directeur Koen Tubeecx op. “Voor onze school zijn ze onmisbaar. Ze verzetten niet alleen belangrijk werk, ze zijn ook een klankbord. Ze houden de vinger aan de pols in de buurt en weten wat er leeft bij de kinderen en hun gezinnen. Dat is belangrijk voor het sociale weefsel van de buurt, waarvan onze school deel uitmaakt. Bovenal is het leuk dat ze er zijn. Ze horen er gewoon bij!”

Het was op vraag van de directeur dat Maria vorig schooljaar mee verhuisde met de school van de Sint-Willibrordusstraat naar de Lange Kongostraat. “Ik deed al vele jaren vrijwilligerswerk. Ik vond het een ideale kans om te stoppen”, erkent Maria. “Maar de directeur drong aan. Het was wel moeilijk in het begin: een nieuwe omgeving, nieuwe gezichten,

nieuwe lokalen, maar inmiddels heb ik mijn draai gevonden.”

Elke ochtend en avond staat Maria paraat voor de voor- en nabewaking. “Tijdens de voorbewaking vliegt de tijd voorbij. Ik hol voortdurend naar de bel en terug.” Ze lacht. “Dat is een goede turnoefening. Zo blijven we fit.” 's Avonds wordt er geknutseld, gespeeld, huiswerk gemaakt. “Vaak zeggen ze dat kinderen vandaag onhandelbaar zijn, maar ik heb nog nooit problemen gehad met hen. Vroeger was ik vele jaren actief in de jeugdbeweging. Ik hou van discipline en trek een rechte lijn. Dat werkt: een mooie rij, ordelijk geschikte schooltassen, jassen aan de haak...” Ook zelf put ze voldoening uit haar engagement: “Toen mijn man erg ziek was, betekende dit voor mij een hele steun. Ik zorgde een ganse dag voor hem, enkel 's ochtends en 's avonds kneep ik er even tussenuit om voor de kinderen op school te zorgen. Zo kon ik even mijn gedachten verzetten. Dat heeft me veel deugd gedaan.”

Rita neemt de middagbewaking voor haar rekening. “Eerst deed Maria dat ook, maar toen haar man met pensioen ging, wilde ze overdag wat meer thuis zijn. Ik nam het graag over. Vroeger was ik onthaalmoeder. Ik heb altijd graag voor kinderen gezorgd. Nu mijn kleinkinderen zelf naar school gaan, heb ik wat tijd vrij”, vertelt *bomma Sam*, zoals zowat alle kinderen op school haar noemen. “Ik vind dit engagement niet belastend, maar je moet wel voortdurend het uur in het oog houden. Je moet hier immers elke dag stipt op dezelfde tijd paraat staan”, weet ze. “Maar het leuke is dat je elke dag een doel hebt. En het is fijn dat je nog iets kunt betekenen voor anderen. Bovendien houden kinderen je jong. Zo voelen we niet dat we ouder worden!”

© Ilse Van Halst

Rita Heye (links) en Maria Paepen (rechts).

”

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

BENOEMINGEN

Michel Baert, norbertijn van Averbode, deken van het dekenaat Noorderkempen, werd per 1 juli 2013 ook benoemd tot pastoor-deken in de parochies Malle, Sint-Paulus, *Westmalle* en Zoersel, Sint-Elisabeth.

Yves Pauwels, missionaris van Afrika, werd per 1 juli 2013 benoemd tot medewerkend priester in het Rusthuis Sint-Jozef te Antwerpen, voor een periode van vijf jaar.

Tom Schellekens werd per 1 juli 2013 benoemd tot pastoor te Mortsel, Heilige Bernadette; Sint-Benedictus; Sint-Jozef, Heilig Kruis, *Oude God* en Sint-Lodewijk, *Station*, voor een periode van zes jaar. Hij blijft actief als docent aan de hogeschool Thomas More.

Marguerite *Griet* Harboort, pastoraal werkster, parochieassistente te Mortsel, Heilige Bernadette, werd per 1 juli 2013 ook gezonden als parochieassistente te Mortsel, Sint-Benedictus; Sint-Jozef, Heilig Kruis, *Oude God* en Sint-Lodewijk, *Station*, voor een periode van zes jaar.

Nicole Vennekens werd per 1 september 2013 benoemd tot bisschoppelijk gedelegeerde voor de vrouwelijke religieuzen, in opvolging van zuster Rosa De Vocht. De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zuster Rosa te danken voor haar inzet en voor de wijze waarop zij haar taak als bisschoppelijk gedelegeerde volbracht heeft.

STOPZETTINGEN

Aloysius *Aloïs* Bogaerts nam per 1 juni 2013 ontslag als pastoraal rusthuiswerker in het WZC Sint-Petrus te Turnhout.

Marcel Daems nam per 31 juli 2013 ontslag als lid van de priesterequipe van de parochies Geel, Sint-Laurentius, Zammel en Geel, Sint-Lucia.

Filip Deploige, assumptionist, nam per 30 juni 2013 ontslag als pastoor te Borsbeek, Sint-Jacobus de Meerdere, met het oog op een nieuwe opdracht in de schoot van zijn congregatie.

Alois De Schrijver, norbertijn van Tongerlo, nam per 30 juni 2013 ontslag als pastoor te Westerlo, Sint-Anna, Tongerlo.

Constant *Stan* Haest, diaken, nam met ingang van 30 juni 2013 ontslag als diaken te Zoersel, Sint-Antonius Abt, *Sint-Antonius*.

Wilfried Jacobs nam per 31 juli 2013 ontslag als pastoor van Malle, Sint-Paulus, *Westmalle* en Zoersel, Sint-Elisabeth.

Vermits de kanunnikessen van het Heilig Graf in Turnhout het rectoraat afgeschaft hebben, werd de functie van Jan Tempelaere, diocesaan priester van het bisdom Brugge, per 24 juni 2013 beëindigd.

Franciscus *Eugeen* Van Helden, oblaat, nam per 30 juni 2013 ontslag als kapelaan te Kapellen, Onze-Lieve-Vrouw van Fatima, Essenhout.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

OVERLIJDEN

Op 11 juni 2013 overleed te Geel Theo Mandonx, voormalig provisor en directeur aan het Sint-Aloysiusinstituut te Geel.

Op 26 juni 2013 overleed te Wuustwezel Ria Van Gastel, pastoraal werkster, parochie-assistente voor de parochies van de federatie Brecht-Wuustwezel.

Op 16 juli 2013 overleed te Antwerpen Henri Rik La Roche, voormalig verantwoordelijk priester voor de Diocesane Gezinspastoraal.

JAARBOEK BISDOM ANTWERPEN EDITIE 2014

Het nieuwe jaarboek van het Bisdom Antwerpen zal begin januari 2014 verschijnen. Correcties en aanvullingen (van bijvoorbeeld adres, telefoon, gsm, e-mail, benamingen van instellingen, verschuivingen van functies e.d.) kunnen tot uiterlijk 18 oktober 2013 aan het secretariaat doorgegeven worden (bij voorkeur per e-mail: secretariaat@bisdomantwerpen.be).

Bestellingen daarentegen worden rechtstreeks gedaan bij Uitgeverij Halewijn. In *Relevant* van november 2013 zal je een bestelformulier vinden.

De dag waarop de dieren medelijden hadden met de misdienaars. Zo staat de ontmoetingsdag van misdienaars en hun begeleiders vorig jaar in het dierenpark Planckendael ongetwijfeld geboekstaafd in de annalen. Hopelijk is dit jaar de zon wel van de partij op de diocesane misdienaarsdag op 12 oktober (10 tot 17 uur) in Hoogstraten. De dag staat in het teken van 'schatten': de misdienaars en hun begeleiders gaan op schattenjacht in Hoogstraten, zoeken schatten in de liturgie met vicaris Bart Paepen, vieren eucharistie met onze bisschop en nemen ongetwijfeld een kistje vol schatten mee naar huis. Deelnameprijs: Misdienaars betalen 5 euro, voor begeleiders is het gratis. Inschrijven tot 1 oktober bij ann.joris1@skynet.be.

© Paul Hermans

JOUW VERHAAL, ONS VERHAAL, ZIJN VERHAAL

MEDIAZONDAG OP 28 EN 29 SEPTEMBER 2013

Zoals de traditie het wil, vraagt Mediazondag tijdens de zondagsvieringen op 28 en 29 september aandacht en steun voor de kerkelijke media. Dit jaar staat *Kerk & Leven* in de kijker. Bij deze gelegenheid brengt het parochieblad op woensdag 25 september inspirerende verhalen uit de parochies. Verhalen van doorsneegeelovigen. Verhalen over mensen die op zoek zijn, de handen uit de mouwen steken, inspireren of gestalte geven aan wat geloven vandaag betekent. Kleine en grote verhalen die aansluiten bij Jezus' verhaal, bij de manier waarop Hij ons boeit en ons leven zin geeft.

Hoofdredacteur Bert Claerhout benadrukt dat het belangrijk is deze verhalen te blijven vertellen: "Blij zijn omdat je je door God gedragen voelt. Je inzetten voor je naaste. Dankbaar zijn als anderen je helpen. Je thuis voelen in de kerkgemeenschap en in je parochie. Samen met mensen rondom jou aan een vernieuwde Kerk werken... Waarom spreek je daarover niet met je medemensen? Het hoeft niet altijd over het weer te gaan, durf ook eens over je geloof te praten." Door week na week deze getuigenissen te brengen, toont het blad dat de Kerk leeft. Claerhout. "Je kunt immers maar van een levende gemeenschap spreken als mensen onder elkaar verhalen uitwisselen en vertellen over wat hen na aan het hart ligt. Deze plaatselijke verankering is en blijft de grote troef van het parochieblad."

Naar aanleiding van Mediazondag geeft *Kerk & Leven* het woord aan haar lezers. Bekijk hun mening op www.facebook.com/kerkenleven, voeg je eigen verhaal toe en win een van de kratjes met twaalf flesjes Trappist Westvleteren.

Op Mediazondag is de collecte in de eucharistievieringen in alle Vlaamse parochies bestemd voor de media-initiatieven van de Vlaamse bisschoppen en voor de aanwezigheid van de Vlaamse kerkgemeenschap in de media.

Info op www.kerknet.be of www.mediazondag.be. Je kunt ook terecht bij Geert Lesage, secretaris van het Bisschoppelijk Comité voor de Media, Guimardstraat 1, 1040 Brussel, 02 509 96 94, ipid@kerknet.be. Giften zijn welkom op het rekeningnummer BE14 4350 2962 4183, met vermelding van 'Mediazondag 2013'.

GEDACHTENIS VAN PRIESTER POPPE

Op 12 juni 2013 stemde de *Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de regeling van de Sacramenten* in met de vraag van de Bisschoppenconferentie van België om de gedachtenis van de zalige priester Edward Poppe in te schrijven op de liturgische kalender van de Belgische kerkprovincie. Bijgevoegd kan vanaf 2014 in alle Belgische bisdommen op 10 juni de 'vrije' gedachtenis gevierd worden van priester Poppe. In het bisdom Gent behoudt deze viering de rang van 'verplichte' gedachtenis.

De bisschoppen van België, 13 juni 2013

© Christa Dameri

Het wordt stilaan een traditie. Op 23 oktober organiseert studentenpastoraal Antwerpen in samenwerking met Jongerenpastoraal IJD Antwerpen een nocturne in het bisschopshuis voor jongeren tussen 18 en 25 jaar. In aanloop naar Allerheiligen staan er verschillende werkwinkels over 'rouw' op het programma: praatcafés, kortfilms, stilte, de rouwkoffer enzovoort. Nadien wordt er nog nagepraat tussen pot en pint. Plaats: Schoenmarkt 2 in Antwerpen. Tijdstip: 18.30 tot 22 uur.

CCV

PARTNER IN CHRISTELIJK VORMINGSWERK

© Parochie Heilig Hart Schoten

Op 23 november organiseert de parochie Heilig Hart in Schoten voor de zeventiende keer een trefdag in de geest van Taizé, met ontmoeting, gebed, bezinning en veel Taizéliederen. Het grote Taizékoor zoekt nog zangers om tijdelijk mee te zingen. Er wordt elke vrijdag vanaf 19.30 uur gerepeteerd in de kerk Heilig Hart. Info bij Wemer Van Acker, 03 645 11 05 of Liesbeth Philips, 0474 77 84 01 of op www.heilighartschoten.be (rubriek parochieleven-Taizé).

PROEVEN VAN LITURGIE IN VERSCHIEDEN VORMEN

Geloofsgemeenschappen worden vandaag uitgedaagd om te groeien in het samen vieren van liturgie. Daartoe is het belangrijk om liturgisch te leren kijken en denken. Naast de gekende zondagsvieringen, bestaat een breed gamma aan liturgische vormen, die op dat vlak een onvermoede rijkdom aan mogelijkheden bieden. CCV werkte een vorming uit om je te laten proeven van gebedsvormen en liturgische diensten die niet-eucharistisch zijn.

Op een startavond reiken we een 'liturgische bril' aan waarmee je kunt focussen op de bedoeling en de dynamiek van de verschillende liturgische vormen. We reiken ook handvaten aan om te reflecteren na iedere liturgiebeleving.

Gewapend met deze bagage zenden we je op verkenning in de wijde wereld van ons bisdom. Hier bestaan immers tal van dergelijke liturgische initiatieven waarbij je kunt aansluiten. We bezorgen je als deelnemer een overzicht van de verschillende locaties en tijdstippen.

Nadien komen we opnieuw samen om deze vormings- en belevingsreeks af te sluiten. We bespreken ieders ervaringen en reflecteren samen over bedoeling, vorm en kwaliteit van liturgisch samenkomen als gemeenschap. We hopen dat je zo de smaak te pakken krijgt!

Proeven van liturgie naar eigen initiatief. Van oktober tot mei. Start op woensdag 16 oktober 2013 van 20 tot 22 uur. De andere data worden meegedeeld op de startdag en kun je binnenkort op onze website vinden. De reeks wordt afgesloten op 7 mei 2014.

Plaats: Oud-klooster franciscanessen, Nonnenstraat 12 in Herentals.
Inschrijven bij het CCV via www.ccv.be/antwerpen of 03 287 35 83.

Een overzicht van alle activiteiten die door de verschillende diensten, verenigingen en bewegingen in ons bisdom georganiseerd worden, vind je op www.bisdomantwerpen.be (klik op kalender in de linkerkolom) of via de link op www.relevant-bisdomantwerpen.be.

EEN NIEUWE STEK

Vanaf nu vind je *Relevant* in blok O op het TPC in Antwerpen (Groenenborgerlaan 149). Ook de pastorale diensten van het bisdom verhuisden naar de O-blok. CCV, Kerkwerk Multicultureel Samenleven, de Diocesane Commissies PWW en Diaconaat installeerden zich op de tweede verdieping. Missio en IJD Antwerpen huizen inmiddels al enkele maanden op de eerste verdieping. Zij krijgen nu het gezelschap van Caritas, de Dienst Navorming voor de Gezondheids- en Welzijnssector DNGW en de Antwerpse afdeling van Damiaanactie. Van harte welkom!

© TPC

HERVORMDE OPLEIDING HIGW OP TPC

De volledige opleiding van het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen (drie jaar) en van Pastoraal Handelen tot pastoraal werker of diaken (twee jaar) wordt stap voor stap hervormd. Op 28 september 2013 start het hervormde basisjaar van het HIGW op het TPC. Het vernieuwde basisjaar richt zich tot alle geïnteresseerden: vrijwilligers binnen de pastoraal, godsdienstleerkrachten en kandidaat-pastoraal werk(st)ers en diakens.

Inhoud: inleiding in Bijbel, gebed en spiritualiteit, fundamentele moraaltheologie, kerkgeschiedenis, christologie, liturgie en sacramenten, wereldgodsdiensten, menswetenschappen, begeleiding, integratie van de opgedane kennis en inzichten. U kunt ook een of meerdere losse vakken volgen.

Uitgebreide info en inschrijving bij zuster Marieke Nys, 03 543 97 15 (Noorderlaan) of 03 287 35 67 (TPC) of via www.dsko.be/higwa/welkom.

DOORKIJK

BEZINNING

© Mark Walker

IK ZIE HEM TOCH ZO GRAAG

Bij Genesis 22, 1-19

“

*“Het geknakte riet zal hij niet breken
en de kwijnende vaspit blaast hij niet uit”*

”

Er hangt een gespannen sfeer in de leraarskamer. Els voelt het onmiddellijk als ze binnenkomt. Ze is een tijd afwezig geweest – bevallingsverlof.

“Hij heeft het verdomme weer gelapt”, hoort ze collega Alex foeteren. Ingehouden, maar toch voldoende luid zodat iedereen het hoort. Een leeg blikje wordt net iets te krachtig in de vuilnisbak gekeld.

“D’er uit. Buiten. Dat is de enige goeie oplossing. Is ’t hier nog niet zwaar genoeg in ’t beroeps, met al die vreemden!? En dan verbaasd zijn

als we ziek worden...” Hier en daar wordt er instemmend geknikt. “En dan komt hier zo opeens ene binnenwaaien, en die maakt onze directeur zijne kop zot dat we ze allemaal moeten houden. Allez, die Abdel van de vijfde... Voor mij was de maat vol. En dan komt meneer Minard met veel uitleg op de klassenraad zeggen dat die absoluut nog een kans moet krijgen, dat hij er garant zal voor staan. Verdomme, en onze directeur trapt er nog in ook!”

Ah, denkt Els, ’t gaat over de Peter. Ze heeft een boontje voor hem. Hij was een topmanager, maar geeft nu les in deze concentratieschool. Heeft gedurende de voorbije drie jaar een bijzonder fijne relatie met de jongeren ontwikkeld.

“Heb je ’t laatste al gehoord!?” Alex zet zich recht, voelt dat hij aandacht heeft. “Meneer geeft blijkbaar aan al zijn leerlingen zijn mailadres en zijn gsm-nummer. Niet moeilijk om dan populair te zijn! En wij zijn dan de slechten natuurlijk... Maar mijn job is verdomme gedaan om 16 uur. Punt. En luister hé: ...”

Alex zwijgt plots, krijgt een kleur. Peter staat in de deuropening. Het is muisstil.

“Tja”, zegt Peter. Hij kijkt ietwat beschroomd om zich heen, zet zich op een tafeltje, voeten op een stoel. “Ja, sorry, eh...”, probeert Alex.

“Niks hoor”, onderbreekt Peter hem. “Zo denk je erover, ik respecteer dat. Maar weet je, ik heb al zoveel van die gasten teruggekregen. O ja, ze hebben mij goed getest die eerste maanden. Maar ik ben ondertussen bij hen thuis geweest, heb naar hen geluisterd in hun eigen omgeving. Ik probeer hen te ‘zien’. Man, man, die staan zo ver af van school en leren. Ze zijn al zo vaak mislukt. Ze voelen hoe weinig nog van hen verwacht wordt... Maar zij hebben ook dromen! Weet je dat OESO-onderzoek aantoonde dat de ‘rijkste’ jongeren gemiddeld vier studiejaar beter presteren dan de ‘armste’? Nergens in de OESO-landen is de afkomst van je ouders zo bepalend voor je succes op school als in ons land. Die onrechtvaardigheid schokt me...”

Hij staat recht, een beetje vermoeider dan daarnet lijkt het wel. “Tja, mijn excuses als ik het jullie soms moeilijk maak, eerlijk”, zegt hij nog. “En weet je: nog geen enkele leerling heeft misbruik gemaakt van mijn gsm-nummer. En soms geef ik ze ook een trap onder hun kont...”

Oeps, denkt Els, als dat geen lik op stuk is...

Jos Marien

Met dank aan *Knack* van 24/07/13 (blz. 7-10)

EEN WEEK SAMENSCHOLEN

DOORDEWEEKSE SCHOOLWEEK WORDT ONVERGETELIJKE ERVARING

© IJD

Een samenscholingsweek... Wat is dat in godsnaam? Luidruchtige jongeren die een week lang ergens op illegale wijze samenscholen en de omwonenden enkel overlast bezorgen? Niets is minder waar.

Een samenscholingsweek, of kortweg SSW, is een gewone schoolweek toch helemaal anders beleven. In plaats van 's morgens van thuis uit naar school te vertrekken en 's avonds terug naar huis te keren, verblijf je met een twintigtal jongeren op een andere plek. Samen eten, samen studeren, samen zinvol bezig zijn of samen spelen. Het hoort er allemaal bij.

Iedere avond is er tijd voorzien om te studeren, want uiteraard moeten de taken voor school netjes uitgevoerd. Nadien ga je in een kleinere leefgroep dieper in op een thema en wissel je ervaringen uit. Een informatief spel over relaties, een fakkeltocht met gesprekjes onderweg, een knutselopdracht over hoe je je toekomst ziet, een stellingenspel over geloven, enzovoort. Het zijn vaak ontzettend boeiende

© IJD

en inspirerende gesprekken, een uitgelezen kans om elkaar echt te leren kennen en te ontdekken waar je zelf naartoe wilt.

Maar een SSW is meer dan dat. Een SSW draait niet louter om diepgaande gesprekken over ernstige thema's. Het is immers ook ontzettend fijn om het kind in je nog eens naar boven te laten komen en je helemaal uit te leven tijdens zo'n ouderwetse 'reis rond de wereld' of om een tikkeltje vals te spelen tijdens een bosspel.

In ons bisdom organiseren meerdere jeugd-pastorale werkingen een SSW voor leerlingen vanaf het vierde middelbaar uit de buurt. Waar je woont is niet zo belangrijk, waar je naar school gaat is veel meer van tel, want je moet 's ochtends tijdig op school kunnen geraken. Iedere SSW staat in het teken van een bepaald thema waarmee de deelnemers een hele week werken. Vorig jaar werd in Turnhout de *Tour de*

Tabee gereden. Iedere leefgroep vormde een eigen wielerploeg. Tijdens de speelmomenten probeerden 'de renners' zo goed mogelijk te scoren in het puntenklassement. Ook om de bollekestrui werd fel gestreden. Ongezien de drinkbus van een coureur uit een andere ploeg vullen met dope, de ritwinnaar van de dag worden of iemand een verboden woord laten zeggen. De week zat boordevol uitdagingen waarvoor stiekeme acties of samenwerkingsverbanden werden opgezet.

Kortom, een SSW is van een gewone schoolweek een onvergetelijke ervaring maken!

Heb je interesse om mee op SSW te gaan of ken je iemand voor wie dit een geknipte activiteit is? Neem contact op met IJD Antwerpen. Dan kijken we of er in jouw buurt ook een SSW wordt georganiseerd. Info bij ijdartwerpen@ijd.be of 03 454 11 44.

© IJD

Info: Jongerenpastoraal IJD - Antwerpen, ijdartwerpen@ijd.be of 03 454 11 44.

JONGERENKATERN

VORMING OVER ROUWEN OF GELOVEN

Zowel voor leerlingen als voor leerkrachten uit het middelbaar onderwijs werkte Jongerenpastoraal IJD Antwerpen enkele vormingspakketten uit.

* Voor leerlingen

Zowel voor leerlingen uit de eerste, tweede als derde graad bieden we twee ervaringsgerichte workshops aan. Deze modules worden aangepast aan de leeftijd en de studierichting van de doelgroep. *Meet & greet met verdriet* staat stil bij verlieservaringen bij jongeren. *Ik geloof, geloof ik?* zet leerlingen aan om na te denken over hun geloofsvisie.

* Voor leerkrachten

Leerkrachten kunnen kiezen voor eerder theoretische of eerder praktische modules over deze beide thema's. We bieden twee theoretische modules aan: *Hoe rouwen jongeren?* en *Jongerecultuur en religie*. De praktische modules reiken methodieken aan: *Methodieken rond rouwen* en *Geloofsmethodieken*.

Praktisch

Deze vormingen bieden wij aan voor twee of vier aaneensluitende lesuren. De kostprijs bedraagt 125 euro voor twee lesuren plus vervoerkosten of 250 euro voor vier lesuren plus vervoerkosten. Info bij ijdentwerpen@ijd.be of op het nummer 03 454 11 44.

© Paul Hermans

PLUG & PLAY

Het kaartspel *Kwinkslag* is een informatief simulatiespel over omgaan met verschillen. De deelnemers nemen onvoorbereid deel aan dit groots opgezet kaarttoernooi. Ze spelen per tafel. Afhankelijk van hun speelresultaat verschuiven ze van de ene tafel naar de andere en bekampen ze telkens nieuwe tegenstanders. Voor alle spelers geldt een belangrijke regel: geen verbale communicatie! Er wordt gedurende het ganse spel niet met elkaar gesproken of geschreven.

Tijdens de eerste ronde lijkt alles normaal, maar als iemand tijdens de tweede ronde een totaal onlogische en onverwachte zet doet, laten de gevolgen zich raden.

Kwinkslag is een spel voor twaalf tot dertig spelers vanaf 16 jaar. Wat heb je nodig: een ruim lokaal met zeven tafels en een stoel per deelnemer. Het spel duurt ongeveer anderhalf uur.

Prijzen zijn er niet te winnen, maar op de cursus animator was het spel dit jaar alleszins een schot in de roos. Verraste gillen, frustrerende kreten en aanstekelijke lachbuien vlogen door de lucht.

DE BRAAMBES

Pinksteravond omstreeks 21 uur, ergens in de kathedraal. Een jonge man staat na enige aarzeling recht en begeeft zich dan met vastberaden tred naar de zijkant. Zet zich voor een jonge priester, hoeft niets te zeggen, ademt. Handen op zijn hoofd wordt hij gezegend met woorden van toekomst, vuur wordt hem ingeblazen. Net als tientallen jongeren en jongvolwassenen voelt hij opnieuw... 'Ja.'

De viering van Vuur in't Stad was aanstekelijk. Men zegge het voort in alle talen.

WAS U ERBIJ?

© Missio

Kinderen, jongeren, mama's, papa's, ouderen. Meer dan zeshonderd gelovigen vierden mee tijdens de jaarlijkse internationale viering in een overvolle kerk in de parochie Heilige Familie in Hoboken. "Vaak worden jullie beschouwd als tweede categorie. Maar weet dat jullie allen missionarissen zijn. Zo velen wachten op goed nieuws, op de Blijde Boodschap." Met deze woorden bemoedigde Mgr. Johan Bonny de Spaanssprekende, Indonesische, Filipijnse, Chaldeeuwse, Poolse, Franstalige, Afrikaanse, Oekraïense, Anglo-Afrikaanse en Rwandese gelovigen. Voor de organisatie tekenden de parochie, KMS-Antwerpen, Missio-Antwerpen en negen gemeenschappen van Pro Migrantibus-Antwerpen.

© Hilde Wellfens

"Brood voor iedereen, een rechtvaardige en solidaire samenleving, samen verantwoordelijkheid dragen. Ik geloof dat we in onze samenleving vanuit onze eigen kracht en waarden een alternatief te bieden hebben. Mijn droom is dat we met onze waarden in de traditie van onze organisaties blijven staan." Zo klonken de woorden die Jan Bockx uitsprak bij zijn afscheid als diocesaan pastoraal verantwoordelijke van het ACW, op 31 mei in Turnhout.

© Piet Van Pelt

Geen water, geen later. Onder dit motto roept Ecokerk ook jou op om in je parochie, gezin of gemeenschap extra aandacht te besteden aan duurzaam omgaan met water. Waarom je meeting niet eens met een 'Waterkwis' beginnen? In het kader van deze campagne in dit internationaal jaar van de samenwerking rond water, bracht Ecokerk in juni een bezoek aan de Antwerpse Waterwerken AWW. Om te beseffen welke stappen er gedaan worden om ons water drinkbaar te maken en waarvoor we dit drinkwater allemaal gebruiken. Info op www.ecokerk.be. Ook de Werelddag van het Toerisme op 27 september staat in het teken van water.

Op 8 mei stormde Tom De Cock van MNM de speelplaats van het Instituut Spijker in Hoogstraten op waar de leerlingen uit de bol gingen met hun titel van 'Strafste school van Vlaanderen'. Het was de derde keer dat de radiozender MNM deze wedstrijd organiseerde. "Een echt straffe school is op de eerste plaats een respectvolle gemeenschap, die de schoolmuren overstijgt: een school die leerlingen en leerkrachten, maar ook ouders, vrienden, familie en buurtbewoners inspireert en engageert", aldus MNM-dj De Cock. Meer info: <http://www.asospijker.be/index.php/spijkerblog/276-09-05-the-joy-of-onze-school>.

© Spijker

© Remy Van Looveren

Mensen als engelen op onze weg die ons water en brood geven als voedsel voor onderweg. Dat was het thema van de dank- en herdenkingsviering van PWW's en diakens op 2 juni. Vier nieuwe pastores werden speciaal verwelkomd. Engelen van mensen die ook zelf af en toe nood hebben aan engelen op hun weg...

© Bob Albertijn

Met de hilarische 'Sister act' kregen De Kleppers de lachers op hun hand op de jaarlijkse missionarissendag van ons bisdom, dit jaar in de federatie Turnhout. De parochie Sint-Pieter had haar beste beentje voorgezet om van deze dag een heus feest te maken. Meer dan tachtig missionarissen genoten van de ontmoetingen met elkaar, onze bisschop en de mensen van Turnhout. Ernest Kabongo, directeur van Missio-Antwerpen, verklapte reeds dat Missio tijdens de jaarlijkse campagne in de missiemaand dit jaar aandacht zal vragen voor Burkina Faso. Centraal staat een project voor weeskinderen in het bisdom Kaya. Oscar Zoungrana, directeur van Missio in Burkina Faso, komt getuigen op de startmomenten van de campagne in ons bisdom. Afspraak op 17 september om 20 uur in het Provinciaal Vormingscentrum in Malle of op 18 september om 14 uur in het TPC in Antwerpen. Info bij Missio op 03 287 35 87 of antwerpen@missio.be.

© Hilde Wellfens

Heilige Huisjes in Herentals stelt zich tot doel om kunst en christelijk geloof bij elkaar te brengen en de onderlinge dialoog te bevorderen. Langs culturele evenementen en acties en vanuit inspirerende culturele en spirituele bronnen wil Heilige Huisjes mensen laten kennismaken met het christelijke geloof en aanzetten tot geloofsverdieping. Op zondag 2 juni was het koor Onze Rijkdom te gast. Zij geven armoede een muzikale stem! Ontroerend mooi.

Organiseer je in je parochie of vereniging een leuke activiteit?

Bezorg ons een foto met een woordje uitleg via relevant@bisdomantwerpen.be en wij laten het aan ons bisdom weten, via ons blad of op www.relevant-bisdomantwerpen.be. Wie weet, breng je andere mensen wel op een idee...

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

SEPTEMBER

Tien verse leerlingen
die gingen nieuwe wegen
maar eentje werd er weggepest,
toen waren ze nog met negen.

Negen nieuwe leerlingen
spraken af voor de wacht
van eentje werkten ze de schriften niet bij,
toen waren ze nog met acht.

Acht praatzieke leerlingen
maakten een boel leven
toen werd er een door een klasgenoot verklikt
en bleven ze nog met zeven.

Zeven verstandige leerlingen
volgden aandachtig les
maar lachten om Gerrit z'n stomme vragen,
toen waren ze nog met zes.

Zes Sarahs droegen dure kleren
aan hun lijf
die konden ze thuis bij Sandra niet betalen,
toen bleven ze nog met vijf.

Vijf slordige leerlingen
gaven om orde geen zier
daardoor raakte eentje enorm achterop,
toen waren ze nog met vier.

Vier spijbelende leerlingen
zochten naar een alibi
maar eentje viel al snel door de mand,
toen waren ze nog met drie.

Drie bezinnende leerlingen
maakten een groepsgesprek mee
daarbij raakte eentje danig gekwetst
en bleven ze nog met twee.

Twee moedige leerlingen vonden
dat is geen klasgeest hier,
ze zochten twee anderen om mee te doen
toen waren ze weer met vier.

Vier toffe leerlingen werkten mee
in elke les
dat werkte aanstekelijk bij nog eens twee,
toen waren ze weer met zes.

Zes echte vrienden
wilden voor elkaar alles geven
daardoor werd een zwakke terug bijgehaald,
toen waren ze weer met zeven.

Zeven seuten en freaken
werkten elkaar niet meer tegen,
begrepen het belang van een goede sfeer
en waren al snel met negen.

Negen aantrekkelijke jongeren,
wie heeft hun klas nog niet gezien?
Ze zijn voor iedereen een voorbeeld,
Misschien ben jij wel nummer tien.

Ronald Sledsens

Ronald Sledsens

© Hilde Welfens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

Van leerlingen naar medewerkers

www.relevant-bisdomantwerpen.be